

ŠUMARSKI LIST.

Organ

hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva.

Izdaje

upravljaljuje odbor društva.

Uredjuje

Fran Xav. Kesterčanek,

kr. nadšumar županiye zagrebačke, član upravljaljnega odbora hrvatskoga
šumarskoga društva i t. d.

Tečaj VII. — Svezak V.

List izlazi 1. siječnja, ožujka, svibnja, srpnja, rujna i studenoga.

Pravi članovi plaćajući 4 for., podupirajući 5 for., lugari kao članovi plaćajući 2 for. dobivaju list bezplatno. — Za predbrojne stoji list 5 for. na godinu. — Za oglase plaća se zajedno sa crarskom pristojbom: za celiu stranu 6 for., za pol strane 4 for., za četvrt strane 3 for., napokon za osminu strane 2 for.; opetovanog uvršteni oglasi dobivaju 25% popustbine.

Zagreb 1883.

Knjigotiskarna i litografija C. Albrechta.

S A D R Ž A J.

Strana od — do

Osnova hrvatskog zakona o lovnu	201—207
O provedbi zak. čl. XXIII. od god. 1883. slovećeg o porezu na puške i o porezu na lov	208—228
Pripomenak k Ettingerovu stroju za sjetvu žira. Piše kot. šumar M. Starčević	228—229
Šumarska statistika, njezin djelokrug i važnost	229—233
Šume u Srbiji. Po J. M. Jekiću	233—240
VII. Glavna skupština hrv.-slav. šumar. družtva	240—243
Izvješće tajnika o delovanju upravljućega odbora hrv.-slav. šumarskoga družtva, tečajem godine 1883.	243—249
Proračun o potrebi i pokriću hrv.-slav. šumarskoga družtva za god. 1884.	249
Zaključni račun o blagajničkom rukovanju za g. 1882. hrv.-slav. šumarskoga družtva	250
Čuj, vidi pa se divi! Piše M. Starčević, kot. šumar u Virju	251—252
Izkaz, kada je godine 1882. i 1883. u okolici grada Zagreba i Maramora počimalo cvjetati šumsko drveće i grmlje. Bilježeno po J. Ettingeru	252—255
Različite vesti. Naredba visoke vlade proti bezrazložnomu tamjanjenju divljaci, — † Umro. Šumarski državni izpit u Zagrebu, — Biesan kurjak, — Reforme u srbskom šumarstvu, — K pošumljenju krša. — Visoka škola za zemljotežtvo u Beču, — Najstariji šumarski zavodi u Evropi, — Električna puška, — Šume krajiške investicionalne zaklade, — Mirovinska zaklada činovničtva krajiških imovnih občinah, — † Umro, — Konačni izpit na kr. šumarskom učilištu u Križevcima, — Važna naredba, — Naši hrastovi, — Nevičimo na kraški puk, — Trgovina sa hrvatskim drvom, — Molba hrvatskim šumarom, — Iskrena rieč šumarskog posjednikom, — Imenovanja	255—261
Stanje družtvene blagajne	261
Potvrda o uplaćenju družtvenih prinosa. — Dopisnica uredničtva.	262

ŠUMARSKI LIST.

Br. 5.

U Zagrebu, 1. rujna 1883.

God. VII.

Osnova hrvatskog zakona o lovnu.

Izradjena po „družtvu za obranu lova“.

U poslednjem broju ovoga lista, saobćismo prevod novoga zakona o lovnu za Magjarsku, sada ćemo eto u slijedećem saobćiti nacrt osnove zakona o lovnu za Hrvatsku, kako ga no izradi, ter visokoj vlasti podnijelo, hrvatsko društvo za obranu lova u Zagrebu.

§. 1.

Pravo regalna lova ukida se bez svake odštete.

§. 2.

Pravo lova stiče se dozvolom, kojom se dopušta, da se na otvorenu lovnu zemljištu nalazeća se koristna divljac, razumjevajući ovamo i divlju perad, u najshodnije vrieme prema naravi zvjeradi umjetnim načinom tjera, hvata i ubija, nu po mogućnosti bez štete ma kojega zemljoposjednika, kojemu je inače ovlaštenik lova dužan počinjenu štetu nadoknaditi.

§. 3.

Pravo lova izvršivati su ovlašteni:

Posjednici vlastitoga skopčanoga spoja zemljišta od najmanje četiri sto katastralnih rali;

Obćine na prostoru, koj nije pridržan prije spomenutim posjednikom.

§. 4.

Skopčanim spojem zemljišta, na kojem su po § 3. zemljoposjednici ovlašteni pravo lova izvršivati, smatra se onaj posjed, gdje su zemljišta, ležala ona u jednoj ili više medjašnjih obćina, u takovu savezu, da se iz jedne zemljištne čestice može doći do druge, a da se tudi posjed neprekorači. — Javne ceste, željeznice, vode i slični medjuprostori neprekidaju zemljištnoga spoja, te se isti otoci imaju smatrati kao da su sa susjednim zemljištem spojeni.

§. 5.

Zemljoposjednici, koji hoće da se posluže pravom što jim ga ovaj zakon u § 3. točki 1. pruža, imadu najkašnje u vrieme od 6 mjeseci od dana, kada ovaj zakon u život stupi, kod dotične politične oblasti, prve molbe zaiskati, da se odieli za njih lovište po ovom zakonu, jer će se u protivnom slučaju uzeti, da su se toga prava na korist dotične občine odrekli, za vrieme dok zakup traje.

§. 6.

Sav za privatne posjednike neodieljeni prostor ima se kroz nadležne pol. oblasti prve molbe, saslušav občinska poglavarstva i vještake, razdzieliti na lovišta po poreznih občinah, a kolika da budu ta lovišta, to će se odmjeriti tako, da će jim obseg najmanje 400 katastralnih rali obuhvaćati. Od visokih šuma počinjava prostor iznad 500 rali jedan obseg občinskog lovišta.

Hoće li se posjednici nakon toga poslužiti prije rečenim pravom, imat će u roku od tri mjeseca prije izmaka zakupnoga vremena odjelbu lovišta zaiskati.

§. 7.

Prema § 6. ustrojena občinska lovišta imadu političke oblasti prve molbe putem javne dražbe na 12 godina za izključiv lov u zakup dati onomu, koj ponudi najveću zakupninu.

Kod razmedjivanja lovišta valja se držati media poreznih občina.

§. 8.

Ako su zemljišta, na kojih njihov vlastnik, jer nedosižu obsega od 400 rali, neima pravo lova, okružena obsegom od 400 ili više rali, za koj obseg se prema § 3. točki 1. posebno pravo lova pridržava, onda vlastnik ovoga većega obsega ima pravo da uzme u zakup i ovaj manji okruženi obseg uz zakupninu, koja se imade odmieriti prama cieni, za koju je bliže obč. lovište u zakup dano, ili ako takova bližeg lovišta nebi bilo, ima se razmjer pronaći prema pravednoj na duže vremena proračunanoj procieni.

Ako posjednik većeg obsiega nebi htio da se skloni na zakup okruženog zemljišta, imade se smatrati da se odrekao pridržanoga mu po § 3. t. 1. prava lova, te je občina ovlaštena izvršivati pravo lova na većem kao što i na zaokruženom zemljištu.

§. 9.

Ako se kod razprave o zakupu lova nebi postigao nikakov uspjeh, onda će občina upravljati lovištem dotle, dok se ne nadje zakupnik.

§. 10.

Dražba o zakupu pojedinih lovišta, imade se u koliko moguće razpisati tri mjeseca prije nego izmine prijašnji zakup.

Oglas o zakupu imade se u sjedištu političke oblasti prve molbe, kao i kod svih područnih poreznih obćina svestrano obznaniti.

Zakupna dražba imade se voditi u sjedištu pol. oblasti prve molbe uz prisustovanje občinskog poglavarstva. Ako tko sam ili koje družtvu neposredno prigodom dražbe o zakupu pojedinih lovišta kojega kotara za sve ili za više u savezu stoećih lovišta istoga kotara učini komulativnu jednaku ponudu, tad imade takova ponuda prednost pred drugimi.

Ako bi bilo više takovih ponuda, imade se dražba prema tomu voditi.

§. 11.

Lovišta mogu se u zakup dati samo takovim zakupnikom koji su neporočnog života. Obćine su od zakupa lovišta izključene.

§. 12.

Lovišta u zakup uzeta zabranjuje se dati u podzakup pod prietnjom kazne § 18.

Odstup ipak zakupa na korist druge osobe dopušta se uz iste uvjete pod kojima je zakup stečen, s privolom polit. oblasti.

§. 13.

Zakupnik imade u novcu dvogodišnju zakupninu kod polit. oblasti prve molbe unaprije položiti, od toga se ima polovica pridržati kao jamčevina, dočim druga polovica valja kao obrokovina za prvu godinu.

Jamčevina se može i u državnih papirih prema burzovnom tečaju položiti. — Četiri tjedna iza kako je zakupna doba izminula, povratit će politična oblast zakupniku jamčevinu, u koliko nebi kakove naknade ili odštete namiriti imao. Jednogodišnja zakupnina imade se svake godine četiri tjedna prije početka zakupne godine kod političke oblasti položiti. — Zaostavši s plaćanjem zakupnik imade se od obćine opomenuti. Ako za četiri tjedna iza primljene opomene ne položi zakupninu, razpisat će se na trošak zakupnika nova razprava o zakupu dotičnog lovišta.

§. 14.

Godišnji čisti dohodak od občinskih lovišta, ima pripasti blagajni občinskoj, te se ima upotrebiti na podmirenje občinskih potrebština.

§. 15.

Posjednici privatnih i zakupnici obć. lovišta, dužni su namjestiti nadziratelje lova, koji su vladanja neporečna, te su prevalili dvadesetu godinu života i za lovce su sposobni. Ove nadziratelje ima politička oblast u smislu §. 33. zapriseći ter jih točno u posebnom zabilježniku u očevidnosti držati.

§. 16.

Svaki lovac dužan je štitit koristnu divljač za vrieme lovostaje a tamaniti grabežljivu zvjerad.

§. 17.

Da se većma štiti razplodba koristne divljači, zabranjuje se lov kako sliedi:

- a) na jelene i lanjee od 1. studenoga do 31. svibnja
- b) „ koštute i lanje „ 1. siečnja „ 30. rujna
- c) „ srnjake „ 1. „ „ 31. lipnja
- d) „ srne i srnčad „ 1. „ „ 30. studenoga
- e) „ zeceve „ 15. „ „ 15. rujna
- f) „ tetriebe velike i male od 1. siečnja do konca veljače
i 15. lipnja do 30. rujna
- g) „ tretriebke velike i male čitave godine
- h) na trčke obične }
 - i sniežne } od 1. siečnja do 15. kolovoza
 - i jarebice }
- i) „ prepelice od 1. siečnja do 1. kolovoza
- j) „ gnjetle „ 15. siečnja „ 15. kolovoza
- k) „ divjle patke od 1. ožujka do 15. lipnja
- l) „ ptice pjevačice, male sove, žune, djetele čitavu godinu, dočim se gavrani, svrake, šojke, vrane, jastrebi. velike ušare i škanje smatraju grabežljivimi pticami.

Na šluke velike i male dozvoljava se lov ciele godine.

Ova zabrana proteže se i na vadjenje ptičijih jaja i ptičica iz gnjezda. Iznimlju se zatvoreni zvjerinjaci gdje je vlastnikom slobodno zvjerad gojiti, loviti i ustrieljati po volji.

Sa kopovi (brakirci) zabranjuje se loviti od 15. siečnja do 1. listopada.

Ovdje u zaštitu uzeta koristna divljač nesmije se u vrieme lovostaje progoniti, loviti niti strieljati, a prodaja divljači #dozvoljava se još samo 14 dana iza kako je lovostaja započela.¹⁾

Srne se nesmiju prodavati niti kupovati, ako su navlastice tako udešene, da jim se spol nemože jasno razpoznati. Mrežami ili zamkami zabranjuje se u obće koristna zvjerad hvatati, izuzamši u svrhu razploda.

§. 18.

Prekršaji u §. 17. zabranjenih čina kazniti će se novčanom globom od 10 for. do 20 for. Ako prekršitelj to opetovano čini, ima se kazniti globom od 20 for. do 100 for. a ulovljena, ustrieljena ili prodana divljač imade se osim toga i zaplieniti te na korist dotične obćine prodati.

Ako prekršitelj nebi mogao platiti, imade se kazniti zatvorom, uzimajuć za pet forintih zatvor na jedan dan. Vlastnik lova dužan je pod prijetnjom

globe za divljač, koju izvan obsiega svoga lovišta pokloniti ili prodati kani, izdati certifikat, a prodaoci i kupci koji se nebi mogli izkazati takovim certifikatom, imadu se kazniti globom od 5 do 50 for., a divljač ima se konfiscirati te prodati u korist obćinskih siromaka one obćine, gdje bude prekršitelj uapšen.

§. 19.

Svatko je ovlašten osobe, koje u vrieme lovostaje divljač love, strieljaju ili branjeno vrieme lovskimi psi progone, kod političke oblasti prijaviti, a ova kao nadležna oblast u području, gdje se prekršaj učini, ima novčanu globu utjerati i blagajni one obćine, gdje je prekršaj učinjen, uplatiti.

§. 20.

Za zvjeradju u vlastitom lovištu nastrieljenom, ako bi u tudje lovište umakla, nesmije se u potjeru ići, jer ona tad pripada vlastniku onoga lovišta, kamo je utekla.

§. 21.

Divljač koja se nabola, ili se drugčije ozliedila, ili ma ~~kojim~~ načinom zaglavila, nesmije si prisvojiti onaj, koj ju je našao, već ona pripada vlastniku onoga lovišta, ~~kamo~~ je utekla.

§. 22.

Stavlјati željezna hvatala grabežljivoj zvjeradi, podmetati joj otrov ili predjivati vučeje jame, ovlašten je svaki vlastnik lova na svojem lovištu uz potrebite mjere opreznosti, da se predusretne svakoj šteti ili nesreći, koje bi se ovakovim tamanjenjem trećemu nanieti mogla.

§. 23.

Na tudjem lovištu, izuzam javne pute, nesmije nitko puškom hoditi ma imao on i oružni list ili lovnu kurту. Prekršitelji ove naredbe imadu se po ovom zakonu kazniti.

§. 24.

Nadziratelji lova (§. 15.) stoje pod zaštitom zakona u izvršivanju svoje službe kao što i ine poglavarstvene osobe i vojničke straže (§. 68. i 81. kaz. zakona).

Uslijed toga, što zapriseženi nadziratelj lova (lovci) pozivajuć se na svoju službenu zakletvu, ukažu glede čina il okolnosti, što se odnose na izvršivanje njihove službe imat će sve silu dokaza po propisu §. kazn. postupka od 17. svibnja 1875.

§. 25.

Svatko je dužan pokoravati se onomu, što zapriseženi nadziratelj lova odredi u poslovih svoje službe, a naproti imade se isti nadziratelj pod strogom odgovornosti čuvati, da nečini ništa, što je protivno zakonu. — Zapriseženi nadziratelj lova ima zvjerokradici, kojega je zatekao u činu, oduzeti divljač, koju je možebit ubio a tako i oružje, kojim se je služio kod lova, nu uduzete stvari ima odmah predati političkoj oblasti.

Bude li temeljite sumnje, da je netko zvjerad neovlašteno ubio, imadu se ovlaštenici lova obratiti na dotičnu političku oblast prve molbe, da povede iztragu, ali se zabranjuje ovlašteniku lova da sam ili po svojem lovcu samostalno preduzima kućna pretraživanja.

§. 26.

Po nedeljah i blagdanih zabranjuje se držati javne hajke na zvjerad.

§. 27.

Ako poglavarstvo naredi hajku na tamanjenje grabežljive zvjeradi, dužni su svi oni, koji imadu pravo lova, dati svoje zaklete lovne službenike, a obcine hajkaše (pogonioce) i to bez plaće. Ako se hajka imade držati u šumi ili lugu, treba da se to unapried cieloj občini obznani, da na taj dan onamo nitko nedodje, navlastito drvari, piljari, ugljevari i pastiri.

Hajka mora da se vlastnikom i zakupnikom lova prijavi.

Na hajki nije dozvoljeno drugu divljač strieljati, nego samo grabežljivu, a onaj koji bi ovu zabranu prekršio, neka se po ovom zakonu kazni.

§. 28.

Onaj, koji je ovlašten loviti, smije ubiti psa, koj se skice po tujem lovištu.

§. 29.

Svakomu, komu prijeti osjetljiva šteta od divljači na njivah, sjenokošah ili na vinogradih, prosto je da ju izgoni strašili, noćnom vatrom ili stražarenjem po ljudih.

§. 30.

Vlastnike privatnih i zakupnih lovišta občinskih, braniti će poglavarstvo od svakog uštrba njihova lovnoga prava, a oni su dužni nadoknaditi štetu svaku, koju divljač počini.

S toga ima svaki zemljoposjednik pravo, kada mu divljač na poljskih usjevih ili u vinogradih počini štetu, da traži naknadu i u koliko sa svojom tražbom nagodbenim putem sa ovlaštenikom lova nebi uspio, može naknadu štete pred dotičnom političkom oblastju prve molbe tražiti.

§. 31.

Lugari ili šumari mogu se podjedno postaviti za nadziratelje lova, te se kao takovi imaju i za lovačku službu zakleti. Ako se pako za uzdržavanje lova postave posebni službenici, treba da se zavjere. — Da jih pako svatko kao lovce službene poznati može, treba da u službi nose službeno znamenje.

Ovo službeno znamenje sastoji se iz okrugla štita pouzvišena obruba od biele kovine, te se nosi na prsjuh.

U sredini štita ima biti od žute kovine lovački rog.

§. 32.

Zakletva za nadziratelje lova občinskih i privatnih lovišta glasi ovako:

„Prisižem Bogu da ču uviek pomnivo i vierno nadgledati i braniti lovno pravo povjereni mojemu nadgledanju i negledajući na osobu, sdušno sve one prijavljivati i ako užtreba po zakonu zapljeniti i uhvatiti, koji bi uzhtjeli kako godar povriediti ovo lovno pravo ili ga sblja povrijeđe, da neću nedužnoga krivo tužiti ili sumnjičiti, da ču svaku štetu po mogućnosti zapričećiti, počinjen kvar po duši dojavljati, cieniti i da se naknadi po zakonu, zahtievati, da se neću nikada uklanjati svojim dužnostim bez znanja i dopuštenja svojih predstavljenih i da ču o povjerenom mi dobru svagda kako treba račun dati. Tako mi Bog pomogao.“

§. 33.

Obstojeći ugovori o zakupu lova u koliko se neslažu s ustanovami ovoga zakona, stupaju izvan krieposti, čim ovaj zakon u život stupi.

§. 34.

Prekršaje ovoga lovskoga zakona iztražuje i kazni politička oblast prve molbe onoga kotara, gdje je prekršaj učinjen, a koj scieni da mu je naredbom ili presudom političke oblasti izdanom u smislu ovoga lovskoga zakona, krivo učinjeno, može proti istim u roku od 14 dana, kada mu je naredba ili priesuda do znanja stavljena, uteći se na polit. oblast druge molbe, a proti odluci ove, ako bi se prve molbe odluka preinačila, u istom roku od 14 dana na zemaljsku vladu.

§. 35.

Zagodom utrnuje iztraga i kazan prekršaja lovskoga zakona, ako u 3 mjeseca, računajući od dana, kada je prekršaj učinjen, proti okrivljeniku prijava učinjena nije.

§. 36.

Izvršitba ovoga zakona povjerava se banu Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

O provedbi zak. čl. XXIII. od god. 1883. slovećeg o porezu na puške i o porezu na lov.

Dopisom svojim od 30. lipnja 1883., br. 39280, priobčilo je kr. ugarsko ministarstvo financijah kr. zemalj. vlasti svoju okružnicu sa naputkom ob uvedenju zak. čl. XXIII. 1883. o porezu na lov, na lovne puške, sadržavajućem ujedno i sam zakon. A u koliko se dotični zakon kao i okružnica u vele takodjer i šumarskog osoblja tiču, držimo za shodno spomenutu okružnicu u svojoj cestosti priobčiti kako sliedi:

„Zakonski članak XXIII. od godine 1883., sloveći o porezu na puške i o porezu na lov, stupa glasom § 53. istoga u kriepost dana 1. srpnja tekuće godine 1883.

Glede provedbe ovoga zakona pronašao sam pod ./ sliedeći naputak izdati, kojega svestrano proučenje i točno te strogo obdržavanje stavljam ovime u dužnost svim interesiranim oblastim i organom.

Uz to želim u okružnici ovoj opaziti još sliedeća obćenitog orientiranja i pažnje radi:

1. Pošto se § 1. u govoru stojećega zakona stavlja izvan krieposti zak. čl. XXI. 1857., sloveći o porezu na lov i na puške uporavljive za lov, to sliedi po sebi, da se i okružnice ili naredbe ministarstva financijah, koje su povodom potonje spomenutoga zakona izdane, u koliko u opreci stoje sa ustanovami novoga zakona i sa sada izdanim naputkom, imadu kao izvan krieposti stavljenimi smatrati.

2. Glavnije i bitnije razlikosti medju ustanovami ovoga novoga i izvan krieposti stavljenoga staroga zakona mogu se na sliedeća svesti:

a) Glasom „§ 11.“ ovoga novoga zakona porezna godina koli glede poreza na lov započimljene danom 1. kolovoza, a savršuje se danom 31. srpnja sliedeće godine, dočim je porezna godina polag staroga zakona i glede ovih porezah isto tako odgovarala koledarskoj godini, kao kod inih vrstih izravnog poreza.

b) Polag „§ 21.“ staroga zakona imali su prigodom od kuće do kuće obaviti se imajućeg popisivanja predmetah poreza to popisivanje obavljajući organi popisati takodjer i za lov uporavljive puške, pak su po ovih vlastnikom njihovim imali odmjeriti te pobrati porez isti organi načinom ostalih izravnih porezah, a po novom zakonu („§ 13. i 14.“) izostaje u buduće ovaj popis pušakah, nego su u mjesto toga dužni oni vlastnici pušakah, koji neželete pribaviti si lovne karte, valovanje o porezu podvrženih pušakah njihovih, pošto su na to služeću bjelicu, koja se stranki na zahtjevanje bezplatno izdati ima, valjano izpunili i vlastitim rukom podpisali, u svakoj godini u mjesecu lipnju, predhodećoj poreznoj godini, uručiti kod one obćine ili onoga gradskoga poreznoga ureda, gdje porezovnik stalan svoj stan imade; valovanje to može se i ustmeno učiniti, i u tom slučaju dužan je obćinski bilježnik (gradski porezni ured) valovnu bjelicu izpuniti polag kazivanja porezu podvržene stranke; vla-

stnici prostih od poreza puškah dužni su napokon iste jedanput za svagda pojedince prijaviti kod dotične obćine (gradskoga poreznog ureda), te si pribaviti od obćine (gradskoga poreznog ureda) svjedočbu o tom, da su prijavljene puške proste od poreza.

Porez gore spomenutih, samo porez na puške plaćajućih porezovnikah, koji ne žele nabaviti si lovne karte, razpisuju i pobiraju obćinski organi (obćinski bilježnici, gradski porezni uredi).

c) Po starom zakonu (§§ 2. i 3.) izdavao je uslied sa biljegom od 50 nč. providjene pismene molbe, te uz uplatu u zakonu ustanovljene biljegovne pristojbe, lovnu kartu prvi činovnik municipija, pa se je prizvati moglo proti izdanje lovne karte uzkraćujućoj odluci istoga na ministra za unutarnje poslove, odnosno na bana kraljevinah Hrvatske i Slavonije, — po novomu zakonu (§ 34.) pako izdaje odsada lovnu kartu kr. porezni ured, koji je gledom na stalno obitalište porezovnika nadležan, nu ovlašten, odnosno dužan je istu samo u tom slučaju izdati, ako stranka pravo svoje na lovnu kartu tim izkaže, da na u tu svrhu služećoj prijavnoj bjelici obrazca M), koja se kod dotične obćine (gradskoga poreznog ureda) ma kada bezplatno dobiti može, — na način, primjereno § 28. zakona priredjenu, ter u svakoj godini, poreznoj godini predhodećega mjeseca srpnja, ili ako tko tečajem godine želi pravo lova započeti, ili pako u smislu § 6. stupa u obvezu plaćanja poreza na lov, tada tečajem godine i ma kada, kod pogledom na stalno obitalište porezovnika (odnosno jamce) nadležnoga županijskoga kotarskoga sudea (u gradovih kod gradonačelnika, u Hrvatskoj i Slavoniji kod predstojnika upravne oblasti prve molbe) podnjeti se imajuću, odnosno podnešenu prijavu, vidimiranu po spomenutom upravnom činovniku u smislu § 33. zakona, kr. poreznomu uredu predoći, te po ovom — u smislu § 34. izračunani i ustanovljeni porez na puške i porez na lov u gotovom uplati.

d) Polag starijega zakona spadao je porez na puške medju vrsti izravnoga poreza, a pravo lova moglo se je uz lovnu kartu, providjenu u zakonu ustanovljenim stavkam odgovarajućom biljegovnom pristojbom vršiti, pa tako dohodarstvo to nije sačinjavalo posebnu jednu vrst izravnih porezah, dočim se polag novoga zakona koli porez na puške, toli porez na lov razpisuje i pobira pod naslovom izravnoga poreza (§§ 8. i 9.), te se i kao takov uknjižuje i zaračunava.

e) Polag starijega zakona iznašao je porez na puške po komad po tom, je li je puška jednocijevka ili dvocievka 1 for. ili 2 for., za lovnu kartu pako imala se je prema kakvoći dotične osobe, biljegovna pristojba polag 3. stupnja i to 12 for., 6 for. i 2 for. plaćati; — glasom novoga zakona ostala je mjera poreza na puške posve nepromjenjena, dočim novi zakon glede poreza na lov ustanavljuje samo dva stupnja, i to 12 for. i 6 for (§§ 9., 10. i 6.).

f) Iznimke tičuće se oprosta od poreza za puške i od poreza na lov jesu u novom zakonu (§§ 5., 6. i 7.) potanje i točnije ustanovljene, nego što su bile u starijem zakonu; ima se dakle osobita briga obratiti na to, da se iznimke ove prouče i pred očima drže.

g) Osobitu pažnju zahtjevaju nadalje one ustanove novoga zakona, koje se odnose na očeviđnik, što ga poglavari občinah (gradski porezni uredi) voditi imadu (§ 22.), na nadzor, koji poglavari občinah vršiti imaju, (§§ 23. i 24.), na moguće u tom smjeru opotrage i prizive (§§ 17., 34. i 38.), na rubrični zapisnik, što ga voditi ima na primanje i vidimiranje prijavah glede lovne karte pozvani upravni činovnik (§ 33.), konačno na dohodarstvene narušaje, na kažnjjenje istih, te na prizive proti nametnutim globam (§§ 39.—49.), pošto su ove ustanove naprama onim, sadržanim u starijem zakonu, u novom zakonu zadobile sustavniji točniji izraz.

3. K provedbi zakona potrebne i pod ./ sliedećemu naputku priklopljenim obrazcem odgovarajuće tiskanice je u nužnoj količini kr. poreznim uredom jur razaslalo nadzorničtvu državnih sgradah ministarstva financijah, i to radi dobitka na vremenu, uz obvezu naknadnog predloženja propisanih primkah.

Kr. porezni uredi dužni će biti tiskanice ove još tečajem mjeseca lipnja ove godine takodjer bez svake zavlake dostaviti u potrebitoj količini občinskim poglavaram (gradskim poreznim uredom).

U buduće imati će kr. porezni uredi ove tiskanice isto tako, kao i ostale tiskanice za izravni porez običajnim načinom naručivati kod nadzorničtva državnih sgradah.

Na pisaćem platnu tiskane lovne karte od 12 for., 6 fr. i bezplatne (k naputku pod slovi *I*, *K*, *P*, priklopljeni obrazci) imadu se, pošto spadaju u red strogo zaračunavati se imajućih tiskanicah, kao takovi rukovati i zaračunavati, te se u tom pogledu kr. porezni uredi upućuju, da drže pred očima k § 27. „Naputka“ priklopljeni popis.

5. Polag obrazca priklopljena pod slovom *F* k § 21. „Naputka“ izdati se imajuće potvrđnice o porezu na puške uvršeju se takodjer medju strogo zaračunavati se imajuće tiskanice, te je glede zaračunavanja i naručivanja istih mjerodavna opazka 3. priklopljena pozvanom § 21.

6. Dočim se ostavlja posve netaknutom ona odredba § 53. zakona, polag koje nazočni zakon dne 1. srpnja 1883. stupa u život; ovime obzirom s jedne strane na to, što je godina ova jur dobro napred koraknula i što oko razasnja i razdieljivanja nužnih za provedbu zakona tiskanicah mogu njeka zakanjenja nastupiti, a s druge strane obzirom na onu okolnost, što po § 9. zak. čl. XX. od god. 1883. slovećeg o lovnu, obča zabrana i onako od 1. veljače pa do 15. kolovoza godine traje, obnašao sam u tekućoj 1883., kao prvoj godini, u kojoj zakon ovaj u život stupa, dozvoliti, da se one prijave, koje bi se polag točkah a), b) i c) § 54. zakona u prvoj polovici mjeseca srpnja god. 1883. predati imale, mogu do zadnjega dana istoga mjeseca bez prigovora i potežkoće primiti isto tako, kao što je polag točke d) za predočenje od kr. poreznih ureda jur prije zadobljenih prijavnih svjedočba o prostih od poreza puškah opredieljen cieli mjesec srpanj, a polag točke c) na vrieme do konca lipnja 1883. izvadjenim lovnim kartam valjanost je do konca srpnja iste godine progumnuta. — U Budimpešti, 25. lipnja 1883. Julijo grof Szapáry v. r.

Broj 39.280 g. 1883.

N a p u t a k

glede provedbe o porezu na puške i o porezu na lov glasečega zakonskoga članka XXII. 1883., kojega je tekst po paragrafih sasvim uvršten.

Poglavlje I.

Obćenite ustanove.

§ 1. Zakonski članak XXI.:1875. stavlja se izvan krieposti i na mjesto njega naredjuje se glede poreza na puške i poreza na lov slijedeća:

§ 2. Porez na puške plaća svatko od pušaka uporabivih za lov, koje posjeduje, isto tako od onih pušaka, koje njegovi obiteljski članovi, njegova lovačka služinčad, za pazku nad divljači i za čuvanje šumskih zemljištah namještena njegova služinčad, kao što i kod poljskoga, vinogradskoga ili šumskoga gospodarstva namješteni poljari, pastiri i šumski objezdnici posjeduju ili rabe.

§ 3. Osim poreza za puške plaća porez na lov onaj, koji je zakonom normirajućim lovno pravo i kako se ovo vrši, ovlašćen na vršenje lova, i to pravo uživati želi u granicah zakonom opredeljenih bilo na vlastitom zemljišnom posjedu, bilo na zemlji drugoga.

Tko puške nedrži, nego na konju i sa psi ma od koje vrsti lovi, plaća samo porez na lov.

§ 4. Članovi vladajuće obitelji izuzimaju se izpod plaćanja kako poreza na puške, tako i poreza na lov.

§ 5. Izuzimaju se izpod poreza na puške:

a) u javnih zavodih, u javnih sbirkah, kod javnih oblastih čuvane puške;
b) puške, koje se kao uspomena ili obiteljska svetinja drže;
c) sukromnikom pripadajuće takove sbirke pušaka, u kojih se drže puške stare konstrukcije, koje jur izvan porabe stoje;

d) puške, koje se rabe izključivo za pucanje u biljeg;

e) puške oružnikah, državnih redarstvenikah, municipalnih, gradskih, stalno namještenih občinskim redarstvenikah, uzničkih stražarah, finansiјalnih stražarah;

f) za službenu porabu opredeljene puške zakletih šumarskih urednikah i osoblja kr. nadzorničtva šumah;

g) puške lugarah u onom slučaju, ako su ove osobe zaprisežene bile na temelju svojstva, što no je u § 37. zakonskoga članka XXXI.:1879., u Hrvatskoj i Slavoniji u ondje kriepostnih zakonih opredeljeno;

h) puške častnikah i momčadi zajedničke vojske i domobranstva, koje se nerabe za lov;

i) kod puškarah i prodavaocah pušaka za prodaju namjenjene puške.

O p a z k a :

Pod točku c) spadaju i puške skladištnih stražarah, namještenih kod kr. uredah za odkup duhana.

§. 6. Izuzimaju se izpod plaćanja poreza na lov:

- a) poslanici i konzuli izvanjskih vlastih, kao što i članovi osoblja posla-ničtva i konsulata, ako nisu tuzemci;
- b) lovačka služinčad, koja u službi stoji kod vlastnikah ili zakupnikah lovištah;
- c) služinčad namještena za pazku nad divljači i za čuvanje lovištah;
- d) kod poljskoga, vinogradskoga i šumskoga gospodarstva namješteni po-ljari, pastiri, šumski objezdnici;
- e) oblastno zakleti šumarski urednici, lugari i osoblje kr. nadzorničtva šumah.

Pod točkami b) c) d) e) ovoga §. spomenute osobe mogu na lovištu, na kojem su namještene, rabiti i za lov uporabljive puške samo dozvolom vlast-nika dotično zakupnika lovišta i samo u granicah lovnoga zakona mogu loviti, a na drugih lovištih mogu lov i u granicah zakona samo uz uplatu poreza na lov vršiti.

Za izkazanje u ovom §. ustanovljenoga oprosta od poreza služi kod oso-bah pod e) spomenutih bezplatna lovna karta (§. 34.), kod osobah pod točkami b) c) i d) spomenutih potvrđnica o porezu na puške (§. 34.), a kod osobah pod točkom e) spomenutih izvornik ili vjerodostojni prepis svjedočbe o zakletvi.

Slušaočem na šumskih strukovnih učionah podieljuje se pogodnost, da plaćaju polovicu poreza na lov, što no je §. 9. za jednu godinu ustanovljen.

O p a z k a :

Da se doskoči dvojbam, koje mogu nastati glede točke f) §. 5. i točke e) §. 6. opazuje se, da erarialnim središnjim, dotično kod kr. ministarstva za poljodjelstvo, obrt i trgovinu namještenim šumskim činovnikom, navlastito zemaljskomu nadšumarniku, ter ostalim činovnikom šumskoga odsjeka pripada isto tako oprost od poreza na puške i poreza na lov kao šumarskim uredni-kom ma kojega sukromnoga posjednika šume, jer ona okolnost, da je središte državne uprave šumarstva u Budimpešti, u sjedištu vlade, i da dotični moraju da odavde na izmjence izlaze u šume, nemože praviti razlike kod provajdjanja zakona.

Slušaočem na šumskih strukovnih učionah pružena pogodnost proteže se samo na porez na lov, dužni su pako porez na puške platiti od onih svojih pušaka, koje su za lov uporabive.

§. 7. U gorskih predjelih, gdje se s prirodnih odnošajah zvierinje (vuci, medjedi) umnožiše, ove će posjednik dotično zakupnik moći na vlastitom zem-ljištu i u onom slučaju tamaniti, ako nije providjen lovnom kartom.

Oni, koji pozvani budu u lov uredovni, štono je opisan u §§. 19.—24. zakona o lovnu, mogu u njem učestvovati, bez da moraju providjeni biti lov-nom kartom.

O p a z k a :

Po sebi se razumieva, da takove osobe i o označenom slučaju moraju ili na njihovu osobu glaseću potvrđnicu o porezu na puške imati, ili ako ove ne-

imaju, moraju se u slučaju nužde izkazati pismenim pozivom, koji su od reditelja pod oblastnim nadzorom držanoga uredovnoga lova doble, da su vlastne u lovnu učestvovati sa tudjom puškom, puštenom im privremeno na porabu.

Poglavlje II.

O mjeri poreza na puške i poreza na lov.

§. 8. Jednogodišnja svota poreza na puške iznosi:

- a) jednu forintu od svake jednocijevke puške;
- b) dva forinta od svake dvocjevke puške.

§. 9. Jednogodišnja svota poreza na lov ustanovljuje se sa dvanajst forintah.

§. 10. Onim, koji žele lov vršiti tečajem vremena, koje 30 danah nepremašuje, dopušta se, da uplativ šest forintah, mogu na 30 danah glaseću lovnu kartu izvaditi.

§. 11. Kako za porez na puške, tako i za porez na lov počimlje porezna godina dne 1. kolovoza i završuje se dne 31. srpnja iduće godine.

§. 12. U §. 8. ustanovljeni porez na puške ima se u podpunom iznosu platiti i onda, ako je porezovnik tek tečajem godine došao u posjed puške, koja porezu podпадa.

U §. 9. ustanovljeni porez na lov ima se u podpunom iznosu platiti i onda, ako se lov samo u jednom dielu porezne godine vrši, ili ako porezna dužnost tek tečajem godine nastupi.

Poglavlje III.

O načinu razpisivanja i pobiranja poreza na puške i poreza na lov.

§. 13. Porez onih, koji u smislu §. 2. samo porez na puške plaćaju, razpisuju i pobiraju občinski organi (občinski bilježnici, gradski porezni uredi), a porez onih, koji porez na puške i porez na lov plaćaju, razpisuju i pobiraju kr. porezni uredi.

Temeljem razpisivanju poreza služe prijave porezovnikah; bjelice za te prijave mogu se kod občinah (gradskih poreznih uredah) bezplatno nabaviti.

§. 14. Tko u smislu §. 2. samo porez na puške plaća, dužan je u posjedu njegovom nalazeće se za lov uporabljive puške polag broja i uz naznačenje toga, jesu li jednocijevke ili su dvocjevke, prijaviti i prijavu, naznačiv točno svoj stan, vlastoručno podpisati, te poreznoj godini (§. 11.) predhodećega mjeseca lipnja podnjeti kod one občine ili kod onoga gradskoga poreznoga ureda, gdje porezovnik svoj redoviti stan ima.

Prijave se i ustmeno mogu učiniti, u kojem slučaju dužan je občinski bilježnik (gradski porezni ured) izpuniti prijavnu bjelicu po kazivanju porezovnika.

O p a z k a :

Obrazac prijave priklapa se pod A); u slučaju ustmene prijave dužna je prijavljujuća stranka po občinskom bilježniku (gradskom poreznom uredu)

izpunjeni i valjano datirani prijavni arak podpisom svojega imena, ili ako nezna pisati, vlastoručnim križnim znakom providiti i potvrditi.

Ako je takav prijavni arak podnešen, za koji nije rabljena tiskana bjelica, nu koji je sa nuždnim potrebštinama providjen, ima se takav prijavni arak bez svakoga prigovora primiti.

Obćinsko poglavarstvo (gradski porezni ured) dužno je gore na vanjskoj strani svakoga prijavnog arka čisto i čitljivo zabilježiti dan, mjesec i godinu podnešenja.

§. 15. Tko tečajem godine dodje u posjed porezu podvržene puške, dužan je tu svoju pušku u smislu §. 13. i 14. prijaviti za 8 danah, računajući odkad ju je u posjed uzeo.

§. 16. Oni, koji pod točkami b), c) i d) §. 5. spomenute, od poreza oproštene puške posjeduju, dužni su ove puške jedanput za svagda pojedince prijaviti kod dotične obćine (gradskoga poreznog ureda) i pribaviti si svjedočbu obćine odnosno gradskoga poreznog ureda, koja o tom glasi, da su prijavljene puške oproštene od poreza.

O p a z k a 1.

Za prijavu od poreza oproštenih pušakah služi pod B) priloženi obrazac i u pogledu toga, kako se ovaj rabiti ima, opazuju se sliedeća:

Broj komada i kakvoća po smislu zakona (točke b), c) i d) §. 5.) od poreza oproštenih pušakah nesmije se skupno nego polag pojedinih komada označenjem kakvoće svakoga pojedinoga komada i citiranjem dotične točke §. 5. prijaviti na prijavnem arku i u tom pogledu možda manjkavo podnešeni prijavni arci imadu se odmah povratiti u svrhu, da ih barem za 8 dana dopuni.

Dan povratka i rok točno treba na njih zabilježiti.

Po sebi se razumjeva, da novostečene, od poreza oproštene puške treba od slučaja do slučaja svagda propisno prijaviti.

Pod slovom C) prilaže se obrazac za svjedočbu, koju izdati treba strankam, koje od poreza oproštene puške posjeduju.

O p a z k a 2.

Ako vlastnici polag točkah e), f), g), h) i i) §. 5. u oprostu od poreza učestvovanih pušakah drže osim za službenu porabu opredieljenih, za lov nerabljenih dotično osim za prodaju namjenjenih pušakah još i za svrhu lova služećih pušakah, dužni su o tom prijavu učiniti i porez na puške platiti, a ako lov faktično žele vršiti; dužni su i lovnu kartu izvaditi.

§. 17. Razpisni registri, koje su obćinski organi (gradski porezni uredi) sgotovili na temelju podatakah, koji se glede poreza na puške u prijavah sadrže, imat će se sa odredbenom zaporkom kr. poreznog nadzornika providjeni izložiti kod obćinske (gradske) kuće na javni uvid kroz osam danah, za da ih svatko uzmogne razgledati, možebitnu svoju opotragu podnjeti, dogodice svoje opazke glede razpisah poreza, koji se drugih tiču, ili glede dogodičnih zatajenjah pušakah učiniti.

Opotrage i opazke treba tečajem gore iztaknutoga roka kod kr. poreznoga nadzornika podnjeti, koji će na temelju opazaka učiniti nužne odredbe, a prizive podastriće upravnom odboru na riešenje.

O tih prizivih upravni odbor konačno odlučuje.

O p a z k a :

Obrazac razpisnoga registra prilaže se pod D). Na temelju obredjenih razpisnih registara kr. porezni nadzornik sgotovit će svotnik polag obćinah i poreznih uredah i priposlati će ga dotičnom poreznom uredu radi propisanja odmijerenoga poreza puške, podjedno pako sgotoviti će glavni svotnik za čitavu županiju (jurisdikeciju) i ovaj će izravno poreznomu i dohodarstvenomu računovodstvu ministarstva financijah poslati radi propisanja odmijerenoga poreza na puške.

Ovi svotnici i glavni svotnici imadu se sastavljati na tiskanici skl. br. 48 mali konc. A. izravni porezi.

§. 18. Iza kako u predidućem §. iztaknuti rok od 8 danah mine, odredit će obćinski bilježnik (gradski porezni ured), da se o razpisnom porezu na puške glaseći porezni arci najkasnije do 31. srpnja porezovnikom uz primku uruče.

O p a z k a :

Obrazac poreznih araka prilaže se pod slovom E).

Od stranaka natrag prispjele primke imadu se k razpisnom registru priklopiti i skupa s ovim čuvati.

Iza kako su porezni arci izručeni, ima se odmijereni porez na puške na temelju razpisnoga registra individualno u obćinskoj poreznoj glavnoj knjizi — pod stupcem za porez na puške — propisati.

§. 19. Porezovnik dužan je razpisani mu porez na puške uplatiti kod obćine (gradskoga poreznoga ureda) za 15 danah računajuć od uručenja porezne arke.

§. 20. U slučaju propusta u §. 19. za uplatu iztaknutoga roka, utjerat će se porez na puške ovršbenim putem na način javnih porezah, nego zatezni kamati neće se zahtjevati.

§. 21. Obćinski gradski porezni ured, iza kako poreznu svotu preuzme, izručiti će porezovniku potvrđnicu o porezu na puške.

O p a z k a :

Obrazac ove potvrđnice o porezu na puške prilaže se pod slovom F).

Za izdavanje potvrđnice o porezu na puške nemože se nikakova taksa brati, i se ona potvrđnica o porezu na puške ima posebice za toliko osobah izručiti, koliko osobah uplatilo je porez na puške.

O p a z k a 2.

Obćinski organi (gradski porezni činovnici) dužni su prigodom izručenja potvrđnice o porezu na puške uplaćenu svotu poreza na puške zaračunati u pri-

mitak u dnevnom popisu ob izravnih porezih i to pod posebnim sa nadpisom „porezi na puške“ providit se imajućim stupcem, ter ju još isti dan uknjiziti u občinsku poreznu glavnu knjigu.

O p a z k a 3.

Pošto se potvrdnice o porezu na puške uvrštavaju medju strogo zaračunive tiskanice, dužni su kako kr. porezni uredi, tako i občine (gradski porezni uredi) voditi vrhu njih račun za kućnu porabu.

Po kr. poreznih uredih vodjeni račun ima se prigodom skontriranja i predajah ureda zaključiti i ustanoviti izpravnost izkazane zalihe. Po občinah (gradskih poreznih uredah) vodjene račune dužan je na licu mjesta pridošli kr. porezni nadzornik ili njegov izaslanik zaključiti, primitak kao i izdatak pomoću protunamirah kralj. poreznoga ureda i dnevnik popisah občine izpitati i izkazanu zalihu izbrojem ustanoviti.

§. 22. Občinski poglavari (porezni uredi gradova) dužni su poseban očeviđ voditi:

- a) ob onih, koji porez na puške plaćaju;
- b) ob onih, koji od poreza oproštene puške posjeduju;
- c) ob onih, koji porez na lov i porez na puške plaćaju kod kr. poreznog ureda.

Imenik onih, koji porez na puške kao što i onih, koji porez na puške i porez na lov plaćaju, imade se izdati radi vršenja kontrole prvom činovniku kotara i nadležnom redarstvu (oružničtvu).

Način vodjenja očeviđnika i izdavanja imenika uredit će ministar finančijah naredbenim putem.

Kr. porezni nadzornik ili njegov zamjenik, kao što i posjednici susjednih zemljišta, mogu taj očeviđnik makar kad razgledati.

O p a z k a 1.

Glede načina vodjenja očeviđnika naredjuju se sliedeća:

1. Očeviđnik ima se voditi polag obrazca pod slovom G.)
2. Temelj sastavljanja očeviđnika sačinjavaju:
 - a) glede osobah, kojim je odmjereni porez na puške, razpisni registar;
 - b) glede pušakah oproštenih od poreza, na ove odnoseći se prijavni arcij i svjedočba občine (gradskoga poreznoga ureda) izdana ob oprostu od poreza prijavljene puške (§. 16.);
 - c) glede poreza na lov, imenik izpostavljeni po kr. poreznom uredu o posjednicima lovih kartah (§§. 27. i 34.).

Imenik posjednikah lovih kartah, koj se ima shodno obrazcu H) u svezkah razlučenih polag občinah (gradova) sgotoviti, dužan je kr. porezni ured saobčiti kr. poreznomu nadzorniku, koj će taj imenik dužan biti predati organu, pozvanom na vodjenje očeviđnika.

Ovi imenici imadu se svake godine do 15. kolovoza, a glede lovih kartah izdanih u ostalih mjesecih imadu se od slučaja do slučaja pripisati nadležnomu mjestu.

3. Za vodjenje očeviđnika služeća tiskanica isto tako, kao i ostale potrebne tiskanice, može kr. porezni ured običnim propisnim načinom kod nadzorničtva državnih sgradah naručiti.

Opazka 2.

Imenici, koje prvomu činovniku kotara (gradskoga občinstva) i nadležnomu redarstvu (oružničtvu) pripošiljati treba radi vršenja kontrole, imadu se nadalje do 5. sliedećega mjeseca pripozlati.

§. 23. U velikih i malih občinah dužni su občinski poglavari paziti na to, da u občini nitko lovačku pušku nedrži, za koju porez na puške nije uplatio; u tom pogledu opažene narušaje postojećega zakona dužni su nadležnomu mjestu (kod kr. poreznoga nadzornika) prijaviti.

Opazka.

Prijava se može učiniti bud pismeno bud samo ustmeno i u potonjem slučaju ima se prijava u zapisnik uzeti.

§. 24. Občinskog poglavara (predstojnika gradskoga poreznoga ureda), koj u §. 22. spomenuti očeviđnik nevodi, ili občinskog poglavara, koj u §. 23. opisane obveze neizvršava, može županijski sudac (gradski načelnik) ili kr. porezni nadzornik ili njegov zamjenik obsuditi na globu, koja toliko — koliko putah može od 5 for. do 25 for. dosizati.

Glede načina, na koji se može priziv proti obsudnoj odluci ulagati, kao i glede uplate globe, i na što se imade upotriebiti, mjerodavne su odredbe zakona o rukovanju javnih porezah.

§. 25. Lov može se faktično vršiti samo uz lovnu kartu, koja dokazuje, da je u smislu §. 9. pripadajući porez na lov uplaćen.

§. 26. Lovna karta može se na ime samo jedne osobe izpostaviti, nemože se na drugoga prenjeti i kriepostna je u slučajevih §. 9. za jednu poreznu godinu (§. 11.), a u slučajevih §. 10. za 30 danah.

Ova karta izražava trajanje njezine krieposti, kao i svote, koje je vlastnik karte platio u ime poreza na lov, ter ovlašćuje na vršenje lova na način i u granicah, kako je to u zakonih o lovnu opredeljeno.

Opazka.

Obrazac lovnih kartah predstavljaju prilozi pod I) i K).

§. 27. Lovnu kartu osobi, koja pravo lova želi vršiti, izručit će kr. porezni ured (§. 34.) na njezinu u niže sliedećih §§. 28., 29., 30. i 33. spomenutimi potrebitinami providjenu prijavu i nakon uplate u smislu §§. 8. i 9. dotično §. 10. pripadajućega poreza na puške i poreza na lov.

Opazka.

Počem lovne karte neće odsada biti biljegom providjene, dakle nesačinjavaju biljegovni materijal, s toga se uvrštavaju medju strogo zaručuniye tiskanice.

Po državnoj tiskarni sgotovljena količina tih kartah povjerava se skrbi nadzorničtva državnih sgradah, koje će od tih kartah uglavit se imajuću količinu kr. poreznim uredom svagda uz namiru i protunamiru uručivati.

Kr. porezni uredi dužni su ove karte s onom istom strogosću zaračunavati, kao i ostale strogo zaračunive tiskanice.

Navlastito dužni su o tih kartah točnu zabilježku voditi, koja se svakoga mjeseca, dotično prigodom svakoga skontriranja ili predaje ureda imade zaključiti, za da se izpravnost na zalihi nalazeće se količine kartah ustanoviti može.

Kr. porezni uredi dužni su nadalje na temelju zabilježke vrhu kartah priklopiti svakoga mjeseca jedan, polag obrazca L) sastaviti se imajući račun kano prilog k dnevnemu popisu o porezu na lovne puške i o porezu na lov u svrhu vršenja censure.

§. 28. Potrebštine u §. 27. spomenute prijave sliedeće su :

a) ima se broj puškah, koje se u posjedu prijavitelja, kao što i u §. 2. spomenutih i poimence nabrajat se imajućih članovah obitelji i služinčadi nalaze i za lov su uporabljive, očitovati potanko po njihovoj kakvoći: je su li jednocijevke ili su dvocjevke;

b) ima se naznačiti stalno obitalište prijavitelja;

c) ima se iztaknuti vrieme, na koje prijavitelj želi, da mu se lovna karta izpostavi (§. 9. i 10.), i osim toga u slučaju §. 10. ima se još i onaj dan naznačiti, od kojega počamši imat će se kriepost na 30 danah glaseće lovne karte računati.

Slušaoci na šumarskih strukovnih učionah podjedno su dužni priklopiti k prijavi svjedočbu nadstojničtva učione, kojom se posvjedočava njihovo slušalačko svojstvo.

O pazka 1.

Obrazac za prijavu služeće bjelice prilaže se pod M.)

O pazka 2.

Sada samo u Štavnici nalazi se šumarska strukovna učiona na tamošnjoj kr. rudarskoj i šumarskoj akademiji.

§. 29. Ako članovi obitelji molitelja žele vršiti pravo lova, treba u predućem §. 28. opisanim načinom posebnu prijavu podnjeti radi polučenja lovne karte.

Tu prijavu može ili glava obitelji ili pako sam član obitelji podnjeti.

O pazka.

Prijava, koja se polag ovoga §. može od članovah obitelji zahtjevati i koju bud glava obitelji, bud dotični član obitelji može podnjeti, nuždna je zbog toga, što s jedne strane lovna karta može se samo na ime jedne osobe izpostaviti i nemože se na drugoga prenjeti (§. 26.), s druge pak strane samo se ovako može u §. 36. normirani postupak naprama obiteljskim članovom svrsi shodno i bez potežkoće izvršiti.

§. 30. Inozemci, ako u državi borave i lov vršiti žele, mogu na njihovu prijavu i uz uplatu poreza na lov polučiti lovnu kartu, al samo uz jamstvo ugarskoga državljanina. Jamac dužan je jamčiti za sve one globe, odštete kvara i naknade troška, koje će se možda poslije na inozemca nametnuti u smislu zakonah glasećih o lovnu, te s toga jamac može samo onaj biti, koji može tomu uvjetu zadovoljiti.

Očitovanje o jamstvu ima se staviti na prijavu inozemca.

Opazka.

Ovo očitovanje ima se na prijavu staviti sa sliedećim sadržajem:

„Ja podpisani, kao ugarski državljanin i posjednik zemlje (kuće), ovime za sve one globe, odštete kvara i naknade troška, koje lovnu kartu polučiti želetećem inozemcu gospodinu N. N. budu možda u smislu zak. čl. XXIII. 1883. il o lovnu glasećih zakonah odmjerene, jamčim sa mojim državljaškim poštenjem i sa mojim ma gdje nalazećim se gibivim imetkom i obvezujem se, da ću na prvi poziv odmah uplatiti odmjerenu svotu.“

§. 31. Prijave imadu se poreznoj godini (§. 11.) predhodećega mjeseca lipnja podnjeti županijskomu kotarskomu sudsatu (u gradovih načelniku, u Hrvatskoj i Slavoniji predstojniku prvostepene upravne oblasti), koji je, gledeći na porezovnikov (dotično jamčev) stalnan stan, nadležan.

Tko tečajem godine želi započeti vršenje lovne prava ili u smislu §. 6. stupi u obvez plaćanja poreza na lov, dužan je prijavu odmah učiniti.

Opazka.

Oni, koji su porez na puške kod obćine (gradskoga poreznog ureda) uplatili, nu tečajem godine podnesu za polučenje lovne karte potrebnu prijavu, dužni su k ovoj prijavi priklopiti i od obćine (gradskoga poreznog ureda) dobivenu potvrđnicu o porezu na puške (opazka 2. §. 34.).

§. 32. Iznimno se dopušta, da oni, koji žele lov za trajanja 30 danah ne-premašujućega vremena vršiti, mogu svoju prijavu podnjeti kod onoga upravnog činovnika, koji je glede njihovoga privremenoga boravljenja nadležan.

§. 33. U §. 31. označeni upravni činovnik dužan je podnešenu mu prijavu uvesti u rubrični zapisnik, koji će u tu svrhu otvoriti i prijavu izpitati u pravcu: da li je stranka u smislu niže sliedećega §. 36. ovlašćena na vršenje lova, pak u jestnom slučaju odmah će ju svojim vidimovanjem providiti i prijavitelju povratiti.

Gori spomenuti zapisnik može kr. porezni nadzornik ili njegov zamjenik makar kad razgledati.

Opazka.

Obrazac ovoga rubričnoga zapisnika sadržaje se pod slovom N.)

Zapisnik će kr. porezni nadzornik ili njegov zamjenik barem svakog poljeća jedanput morati razgledati.

§. 34. Kr. porezni ured dužan je na temelju podatakah sadržanih u prijavi, koja je u smislu §. 33. vidimovana i po stranci predočena, izračunati svotu po-

reza na puške i poreza na lov, pak pošto je ustanovljenu poreznu svotu preuzeo, dužan je lovnu kartu i u §. 2. spomenutim osobam na ime glaseće potvrđnice o porezu na puške odmah izpostaviti, porezovniku izručiti uz priznanicu, koja se na prijavu napisati imade, ter sa priznanicom providjenu prijavu priklopiti k svojim računom.

Za članove pod točkom a) §. 6. spomenutih diplomatskih sborova izdavati će kr. porezni ured lovne karte bezplatno, ako te osobe svoje službeno svojstvo izpravom izkažu. Ova izprava ima se takodjer k računom poreznoga ureda priklopiti zajedno sa priznanicom ob uručenju lovne bezplatne karte.

O p a z k a 1.

Kr. porezni uredi dužni su o porezu na puške i o porezu na lov, koji je kod njih uplaćen, voditi dnevni popis polag obrazca O.) U ovaj dnevni popis ima se uvesti i porez na puške, koji obćine (gradski porezni uredi) dopremiše, a uspjeh dnevnoga popisa ima se u poddnevnik izravnih porezah prenjeti.

O p a z k a 2.

Ako je tko o svojih porezu podvrženih puškah na početku porezne godine ili tečajem godine propisnu prijavu kod dotične obćine (gradskoga poreznoga ureda) učinio i porez na puške takodjer ondje uplatio, nu kasnije tečajem godine makar kad radi polučenja lovne karte potrebnu prijavu kod dotičnoga upravnoga činovnika podnese i ovu nakon obavljenja izpitivanja vidimovano natrag dobije, nije dužan prigodom onom, kada porez na lov kod dotičnoga kr. poreznoga ureda uplaćuje, uplatiti takodjer i porez na puške, ako onu okolnost, da ga je kod obćine (gradskoga poreznoga ureda) jur prije uplatio, sa vrhu toga dobivenom i uz prijavu priklopit se imajućom potvrđnicom o porezu na puške izkaže i u prijavi gleda lovne karte sadržaju se samo jur prije prijavljene i oporezovane puške.

Nu u ovakovom slučaju, počem je toga radi, da se točna provedba zakona strogo može kontrolirati, potrebno to, da na lovnoj karti ne samo porez na lov, nego i uplaćeni porez na puške bude iztaknut, dužan je kr. porezni ured prigodom izručenja lovne karte s jedne strane svotu poreza na puške, koji je glasom predočene i zadržat se imajuće potvrđnice o porezu na puške, kod obćine (gradskoga poreznoga ureda) uplaćen, zaračunati u poddnevniku izravnih porezah — uz priklop potvrđnice o porezu na puške — bez doznačbene naredbe u i z d a t a k, s druge pak strane istu tu svotu zajedno sa u gotovom novcu uplatit se imajućim porezom na lov, zaračunati u p r i m i t a k u dnevnom popisu, glasećem o porezu na puške i o porezu na lov.

O p a z k a 3.

Bezplatna lovna karta priklapa se pod P). Članovi diplomatskih sborova mogu svoje prijave izravno i kod dotičnoga kr. poreznoga ureda podnjeti, ter ako svoje službeno svojstvo izpravom izkažu, može im se lovna karta odmah bezplatno izručiti.

Ob uručenju lovne bezplatne karte glaseća priznаница može se na prijavu napisati ili pak i posebno izpostaviti.

Izpravu, koja za izkazanje službenoga svojstva može služiti i koja se k računu priklopiti, te se zbog toga po kralj. poreznom uredu zadržati ima, može sačinjavati bud ovjereni ekstraktivni prepis dekreta o naimenovanju, bud svjedočba prvoga činovnika dotične županijske ili gradske oblasti, kojom se posvjeđava diplomatski značaj i identitet osobe.

O p a z k a 4.

Po kr. poreznom uredu razpisane i primljene svote poreza na puške i na lov imadu se u propisnik, vodjeni kod kr. poreznoga nadzornika, uvesti u svrhu, da se ove svote uzmognu propisati u glavnih knjigah za izravne poreze, koje se kod izravno-poreznoga i dohodarstvenoga računovodstva ministarstva finančijah vode.

Glede toga naredjuje se kako sledi:

Kr. porezni uredi dužni su porez na puške i porez na lov, koji su tečajem svakoga pojedinoga mjeseca razpisali i pobrali, izkazati polag obiju poreznih vrstih nefaljeno zadnjega dana svakoga mjeseca kr. poreznom nadzorniku, koji je te porezne svote dužan u izravno-porezni propisnik (prirastni) još od istoga mjeseca i to porez na pušku u jur za to otvoreni stupac, a porez na lov u drugi, u tu svrhu otvorit se i sa nadpisom „porez na lov“ providit se imajući posebni stupac uzeti, dočim se po sebi razumjeva, da se ovaj mješevni upisnik neimade prije zaključiti i poslati, dokle o razpisanim i pobranom porezu na puške i na lov glaseći mjesecni izkaz od svih kr. poreznih uređah nestigne.

§. 35. Osoba, koja je lovnu kartu dobila, vlastna je onu poreznu svotu, koju je platila za puške, sačinjavajuće vlastništvo njezine služinčadi, odbiti od berivah, dotično od plate te služinčadi.

§. 36. U §. 33. spomenuto vidimovanje, dužan je na to pozvani upravni činovnik (§. 31.), staviv razloge na prijavu — uzkratiti onim:

a) koji nisu jošte dosegli 20. godine svoga života, osim ako je na mjesto njih prijavu podneo njihov otac dotično skrbnik;

b) koji su sbog duševne mane nesposobni sigurno rukovati puškom;

c) koji su pravovaljano obsudjeni sbog kojega narušaja opisanoga u zakonu o lovnu, ili sbog kojega od onih narušajah, koji su u §. 42. ovoga zakona napomenuti, tri godine poslije ovršenja dotično probavljenja kazne;

d) koji su pravovaljano obsudjeni sbog počinjena puškom zločina ili razbojstva, guleža;

e) koji kao inozemci u smislu §. 30. nuždnoga jamca ili baš ne, ili takovoga staviše, koj se nemože prihvati.

O p a z k a :

Da se u slučajevih, spomenutih pod gornjimi točkami c) i d) može na vidimovanje pozvani jurisdikcionalni činovnik kod svojega postupanja na sigurne podatke oslanjati, dužan je:

1. u slučajevih pod točkom c) spomenutih lovnih narušajah u županijah županijski sudac, u gradovih satnik, u Budimpešti dotični kotarski satnik;

2. u slučajevih pod točkom c) spomenutih dohodarstvenih narušajah kr. porezni nadzornik;

3. u slučajevih spomenutih pod d) dotični kr. sudbeni stol županijskoga sudca onoga kotara (načelnik onoga grada), čijoj kompetenciji obsudjena stranka po njezinom obitalištu pripada, obaviestiti, saobćiv mu obsudnu i pravomoćnom postalu osudu; ako bi se pako obsudjena stranka preselila kasnije na područje druge jurisdikcije grada ili kotara, dužan je županijski sudac onoga kotara (načelnik onoga grada), odkuda se upitna stranka odselila, na to odnoseće se obsudne osude pripisati tamo, gdje pogledom na noviju pripadnost stranke na vidimovanje pozvani jurisdikcionalni činovnik ureduje.

§. 37. Kada god kod kojega posjednika lovne karte nastane koj od onih uzroka, sbog kojih mu se po točki b), c) i d) §. 36. imade vidimovanje prijave uzkratiti, ili ako se o kojem od tih ili ob onom pod a) navedenom uzroku kašnje dokaže, da je u vrieme izdanja lovne karte obstoao, ima se lovna karta odmah oduzeti bez da bi njezin posjednik mogao sbog toga kakovu naknadu ili odštetu tražiti.

To oduzeće lovne karte naredjuje na vidimovanje pozvani jurisdikcionalni činovnik.

O p a z k a :

Lovna karta, glede koje je na vidimovanje pozvani jurisdikcionalni činovnik naredio, da se od istu posjedujuće stranke oduzme i koju je stranka u smislu naredbe glede oduzeća bez uloženja priziva spomenutomu činovniku faktično podnijela, ima se uz saobćenje prepisa glede oduzeća izdane naredbe povratiti onomu kr. poreznому uredu, koj ju je izručio, a ovaj je dužan na upitnu lovnu kartu napisati, da je ista bezkriepostnom postala, pošto je oduzeta od stranke u smislu §. 37. zak. čl. XXIII. 1883. sa naredbom nadležnoga jurisdikcionalnoga činovnika, koju valja polag njezinoga datuma i broja navesti; zatim je dužan spise i kartu uz dotični očeviđnik priklopiti i ob učinjenih koraci nadležnoga kr. poreznoga nadzornika ubavjestiti.

§. 38. Proti odluci, kojom se uzkráje vidimovanje prijave ili se naredjuje povratak jur izručene lovne karte, moći se je uz 15 danah računajući od prijama odluke prizvati na upravni odbor, u Hrvatskoj i Slavoniji na bana.

O p a z k a 1.

U oba slučaja ima se priziv podnjeti kod jurisdikcionalnoga činovnika, koj je na vidimovanje pozvan, ter ovaj dužan ga je bezovlačno i najdulje takodjer

za 15 danah podastrti upravnomu odboru zajedno sa svojim pismenim potankim izvješćem, gdje će stvar nadležni kr. porezni nadzornik referirati. U Hrvatskoj i Slavoniji ima se priziv u istom roku podastrti.

O p a z k a 2.

Priziv, uložen proti naredbi glede oduzeća, imade tu moć, da se stranka do odlučenja stvari nemože prisiliti na povratu lovne karte.

Poglavlje IV.

O d o h o d a r s t v e n i h n a r u š a j i h i o k a z n j e n j u i s t i h .

§. 39. Državni oružnici i redarstvenici, municipalni organi javne sigurnosti, kao što i finansijalni stražari, dužni su, a lovnoga prava vlastnici, zakupnici, njihovi gospodarstveni činovnici, ter osobe, kojim je povjerenog nadziranje šumah, vinogradah i poljah, ovlašteni su pozvati one, koji bud puškom bud konjem i sa psi ma od kakove vrsti love, da lovnu kartu pokažu.

§. 40. Na taj poziv dužan je lovac pokazati svoju lovnu kartu, a tko ju s kog mu drago uzroka nepokaže, mora se odmah okaniti lova, pak ako je nepoznat, dužan je na zahtjev onoga, koji ga je pozvao, ili svoje ime i stan kazati i u svrhu toga, da se uzmogne na dokazanje istih prisiliti, prikidan zalog dati, ili pako s onim, koji ga je pozvao, otići do poglavarstva najbliže občine, da se ondje vidi, tko je.

§. 41. Tko povriedi naredbu ovoga zakona, počinit će time dohodarstveni narušaj, koj se globom ima kazniti.

§. 42. Dohodarstveni narušaj počinit će:

- a) onaj, koji lovnu kartu ima, ali ju na poziv u §. 39. spomenutih nepokaže;
- b) onaj, koji na poziv u §. 39. spomenutih neokani se odmah lova, istim niti svoga imena, niti svoga stana nekaže, zaloga nedade, ili s onim, koji ga je pozvao, neotidje poglavarstvu najbližnje občine, ili krivo ime il nepravi stan rekne onomu, koji ga je pozvao;
- c) onaj, koji na svoje ime glaseću kartu prepusti drugomu na porabu;
- d) onaj, koji lovi bez da lovne karte ima, ili lovi na lovnu kartu, koja na ime drugoga glasi ili joj je valjanost minula;
- e) onaj, koji na spotvorenu lovnu kartu lovi;
- f) onaj, koji porezu podvrženu pušku toga radi, da nebude oporezovana, ukloni, zataji, ili rabi za lov puške, koje su u točkah b), c), d), e) i f) §. 5. proglašene prostimi od poreza.

O p a z k a :

Kr. financ. ravnateljstva dužna su na području njihovom u aktivnoj službi nalazeće se finansijalne stražare glede svih onih poslova i zvanjih, koja glasom ustanovah u §§. 39.—42. kao i u §. 45. sadržanih njih se tiču, providiti „Poukom“, koja tiskana ili litografiрана ima biti.

U istom pravcu će kralj. ugar. ministarstvo unutarnjih poslova u vlastitom djelokrugu putem dotičnih jurisdikcijah učiniti odredbu za državne oružnike i redarstvenike, ter za municipalne organe javne sigurnosti.

§. 43. Globa može se prema mjeri upisivosti protezati:

- a) od jedne forinte do 10 for. u slučajevih spomenutih pod toč. a) §. 42.;
- b) od dvadeset forintah do sto forintah u slučajevih spomenutih pod toč. b), c) i d) §. 42.;
- c) od petdeset forintah do sto forintah u slučajevih spomenutih pod toč. e) §. 42.; napokon
- d) od deset forintah do dvadeset forintah u slučajevih spomenutih kod točke f) §. 42., iza svake pojedine puške, koja je zatajena ili uklonjena toga radi, da nebude oporezovana.

§. 44. Ako se u slučaju spomenutom pod točkom b) §. 42. dotični pozvani odupre uporabom oružja ili grozeć sa oružjem onim osobam, koje ga kane odvesti pred poglavarstvo dotične občine, ili ako počini drugo koje kaznenimi zakoni zabranjeno djelo, ima se proti njemu napose i kazneni postupak zametnuti.

Pod takov postupak spada takodjer i spotvaranje lovne karte (toč. e) §. 42.)

§. 45. U §. 42. spomenute slučajeve prijaviti će prijavitelj dotičnomu občinskomu poglavarstvu, koje će dužno biti tečajem 3 dana ubavistiti nadležnoga kraljevskoga poreznoga nadzornika.

Kr. porezni nadzornik provesti će dohodarstvenu iztragu, pak na temelju njezina posliedka i shodno smislu u §. 43. sadržanih odredbah odmjerit će globu odlukom u prvoj molbi, ter u slučajevih takovih, u kojih se po smislu §. 44. imade kazneni postupak zametnuti, umoliti će za to nadležni sud.

Nadležnost suda opredieljuje mjesto, gdje je čin počinjen.

O p a z k a :

U svrhu toga, da po kr. poreznom nadzorniku umoljeni nadležni sud samostalno može povesti iztragu i da nebude primoran na svaki pojedini podatak pismenu umolbu upravlјati, dužan je porezni nadzornik na kaznit se imajuće djelo odnoseće se točne podatke pripislati суду — dužan je navlastito u svojoj umolbi ime i obitalište osumnjičene stranke kao i razloge sumnje naznačiti, dogodice imena svjedokah, koji o stvari znanja imaju, ter i možebit zaplijenjene znake zločina saobćiti.

§. 46. U §. 42. nabrojeni dohodarstveni narušaji zastarjeti će, ako kralj. porezni nadzornik nezametne dohodarstvenu iztragu za šest mjeseci računajući od dana, kad je čin počinjen. Radi li se pako o činu (§. 44.), koji spada pod kazneni zakon, tada vrieme zastarjelosti opredieljuje kazneni zakon.

O p a z k a :

Nebude li dohodarstvena iztraga unutar šestmjesecnoga vremena zametnuta, za taj propust dužan je kr. porezni nadzornik odgovarati i dogodice štetu podpuno naknaditi.

§. 47. Proti odluci, koju je kr. porezni nadzornik u smislu §. 45. izrekao, moći se je računajući od njezina prijama uz 15 danah prizvati na upravni odbor, u Hrvatskoj i Slavoniji na kr. financijalno ravnateljstvo.

U slučaju različitih odlukah imade mjesta prizivu, o kojem će u trećoj molbi i konačno, sada ministar financijah, a nakon zakonitoga ustrojenja finan- cijalnoga upravnoga sudišta, ovo sudište odlučivati.

O p a z k a :

Priziv treba kod onoga kr. porezovnoga nadzornika predati, koji je odluku izrekao i ovaj dužan je stvar u sjednici upravnoga odbora referirati, — a u Hrvatskoj i Slavoniji dužan je podastrti kr. financ. ravnateljstvu zajedno sa potankim izvješćem i uz priklop odnosnih spisah.

Ako je odluka kako po kr. poreznom nadzorniku, tako po upravnom odboru, dotično po hrvatsko-slavonskom kralj. financ. ravnateljstvu u uzkratnom smislu izrečena, neima mjesta prizivu na treću molbu.

§. 48. U slučajevih takovih, kada se u smislu §. 42. odmjerena globi nemože sbog bezimućnosti obsudjenika sasvim ili od česte utjerati, ima se mjesto globe kazna zatvora uporaviti tako, da za svakih neutjeranih deset forintah po jedan dan zatvora odpadne, dočim se svota izpod deset forintah računa za podpunih deset forintah.

Ob uporavi kazne zatvora odlučit će na obrazložen predlog kr. poreznoga nadzornika upravni odbor, a u Hrvatskoj i Slavoniji ban.

O p a z k a .

Odmjerenu globu utjeruje i u kr. porezni ured odprema dotični občinski poglavlar na naredbu kr. poreznoga nadzornika.

Izvid imućtvenoga stanja obsudjene stranke obavlja dotični upravni urednik na uredovnu umolbu kr. poreznoga nadzornika.

Glede uporabe kazne zatvora u Hrvatskoj i Slavoniji čini dotični kr. porezni nadzornik obrazložen predlog kr. financ. ravnateljstvu, a ovo će priklopiv poslovne spise umoliti bana radi dalnje odredbe.

§. 49. Jedna trećina uplaćene globe ide prijavitelju, jedna trećina eraru, a jedna trećina onoj občini, u koje kotaru je poziv stavljen (§. 39.), dotično stalno stanuje stranka, koja je sbog zatajenja puške obsudjena.

Občinam pripadajuća jedna trećina može se u Hrvatskoj i Slavoniji i na zemaljske svrhe obratiti.

O p a z k a .

Počem će se u buduće kako porez na puške tako i za lovne karte pripadajući porez na naslov izravnih porezah u primitu zaračunavati, s toga će se ona trećina, koja državnom eraru pripada iz globe odmjerene u ma kojem slučaju u zakonskom §. 42. napomenutih dohodarstvenih narušajah, imati u korist izravnih porezah pod naslovom „raznovrstni primici“ zaračunavati.

Usljed toga se dne 19. studenoga god. 1875. pod broj 45.060 izdana okružnica*) u predmetu toga, kako se za bjelice lovnih kartah uplaćene biljegovine i radi na tom polju počinjenih dohodarstvenih narušajah odmjerene globe zaračunavaju, stavlja izvan krieposti kako u celosti, tako naročito u pogledu onoga njenoga diela, glasom kojega radi lovnoga narušaja pripadajuće globe imadjahu se u primitbenom poddnevniku za dohodarstvo taksah zaračunavati, dotično kod računarskog odsjeka financ. ravnateljstva propisivaše se globa kao primitak na 8. rubriku taksa.

Gori spomenute dvovrstne globe dakle odsada će sasvim jednakim načinom u smislu dne 28. travnja god. 2878. pod br. 70314 izdane okružnice**) zaračunavati tako, da se uplaćena globa imade u dohodarstveno-globarinskom A) dotično D) upisniku za primiti, od koje globe ima se jedna trećina dotičnoj občini nakon izdatbe u dnevniku C) dotično u upisniku D) na namiru izplatiti, a preostala jedna trećina ima se u dnevniku C) dotično u upisniku D) u izdatku, ter u dnevniku za izravni porez na naslov „raznovrstni primitei“, uz zamjenito pozivanje na zaračunbene podatke zaračunati.

Poglavlje V.

O mješovitim prelaznih i uvodnih odredbah.

§. 50. Ako se lovna karta izgubi ili pokvari, tada na molbu dotičnika, providjenu biljegom od 50 novčićah, imade onaj kr. porezni ured, koji je izgubljenu ili pokvarenu kartu izdao, izručiti novu kartu, prostu od plateža poraza, nu na novu kartu nesmije doći dulji rok, nego li do koga je izgubljena ili pokvarena karta izdana bila.

Opazka.

Okolnost, da se je lovna karta izgubila, imade nadležni občinski poglavari ureda radi i bez pristojbe izpostavljenom svjedočbom potvrditi. Pokvarena karta ima se u izvorniku priklopiti molbenici, ova pako ima se kod kr. poreznoga ureda uz poslovne spise priložiti, te se na novoj lovnoj karti imade kano opazka zabilježiti, da je izpostavljena na mjesto izgubljenom (pokvarenom) dokazane stare lovne karte.

§. 51. Iza poreza na lov nemože se niti zemljorazteretni, niti municipalni niti občinski namet razpisati.

§. 52. Ovaj se zakon proteže i na bivše krajiške dielove.

§. 53. Ovaj zakon stupa u kriepost dne 1. srpnja godine 1883.

§. 54. Za poreznu godinu 1883/4. važe sljedeće prelazne ustanove:

a) prijave (§§. 14. i 31.), koje služe za raspisanje poreza na puške i poreza na lov za godinu 1883/4. imadu se u prvoj polovici mjeseca srpnja godine 1883. podnjeti;

*) Vidi: br. 41 „Penzügyi Közlöny-a“ tečaj god. 1875.

**) Vidi: br. 16 „Penzügyi Közlöny-a“ tečaj god. 1878.

b) takove prijave dužni su i oni podnjeti, koji su za godinu 1883. još na temelju §. 20. zakonskoga članka XXI. od 1875. oporezovani porezom na puške;

c) pod točkom b) spomenutim porezovnikom oprostit će se onaj dio za godinu 1883. razpisanoga poreza na puške, koji na drugu polovicu iste godine odpada, ako prigodom podnešenja prijave autentično izkažu onu okolnost, da su za godinu 1883. jur oporezovani porezom na puške;

d) oni koji pod točkama b), c) i d) §. 5. spomenute, od poreza oproštene puške posjeduju i ove su puške u smislu §. 23. zakonskoga članka XXI. od g. 1875. jur prijavili, nisu duduše dužni ove puške ponovno prijaviti, ali prijavnu svjedočbu, koju su od kr. poreznoga ureda dobili, dužni su mjeseca srpnja god. 1883. predočiti organom (§. 22.), koji su pozvani, da od poreza proste puške u očevidnosti drže;

e) krije post lovnih kartah, koje su na vrieme do konca lipnja god. 1883. izvadjene, razprostire se do konca srpnja iste godine.

Opazka 1.

Za poreznu godinu 1883./84., koja po smislu zakonskoga §. 11. započinje dne 1. kolovoza i svršava se dne 31. srpnja sljedeće godine, ovime se dopušta, da porezovnici za razpisivanje poreza na puške i poreza na lov služeće prijave mogu ove godine iznimno, ne — kao što zakonski §§. 14. i 31. u obće naredjuju — u mjesecu lipnju, nego u prvoj polovici mjeseca srpnja tekuće godine to jest uključivo do 15. podnjeti kod one obćine ili kod gradskih poreznih uredah, gdje porezovnik svoj redoviti stan ima, — dotično (radi polučenja lovne karte) kod onoga upravnoga činovnika, koj je glede stalnoga stana porezovnika (jamca) nadležan.

Opazka 2.

Na puške odnoseće se prijave za godinu 1883./83. dužni su i oni podneti, koji za tekuću 1883. godinu bijahu još na temelju §. 20. zak. čl. XXI. 1875. oporezovani porezom na puške, nu takovim osobam, ako prigodom podnašanja svoje prijave vjerodostojno dokažu onu okolnost, da su za godinu 1883. jur oporezovane porezom na puške, odpisat će se na drugu polovinu godine odpadajući dio za godinu 1883. razpisanoga poreza na puške.

Opazka 3.

Polag §§. 23. i 24. zak. čl. XXI. 1875. one sukrumne osobe, koje zahtjevaju oprost od poreza iza svojih pušaka, koje kao uspomenu ili obiteljsku svetinju drže, dotično izključivo za pucanje u biljeg (nišan) rabe, il napokon koje u posjedu njihovom nalazećoj se sbirci pušaka pripadaju, i kao stare konstrukcije koje se već izvan porabe nalaze, dužne bijahu prijaviti kr. poreznom uredu, da takovih pušaka posjeduju, i očitovati se, da jih neće rabiti u lov, ter izvaditi si od njega svjedočbu glede toga, da su prijavljene puške proste od poreza.

Oni posjednici pušakah dakle, koji ovu prijavu jur na temelju staroga zakona u svoje vrieme kod kr. poreznoga ureda učiniše i ob ovom si o prijavi glaseću svjedočbu pribaviše, nisu doduše dužni sada novu prijavu o gorespomenutih puškah podnjeti, ali su dužni od kr. poreznoga ureda jur ranije dobivenu i broj komadah i kakvoču tada prijavljenih pušakah potanko sadržavajuću svjedočbu mjeseca srpnja godine 1883. predočiti organom (občinskim poglavaram), koji su u smislu §. 22. ovoga zakona pozvani na vodjenje očevidnosti.

Po sebi se razumieva, da oni vlastnici pušakah, koji gornjim potrebštinam odgovarajuću bezprigovornu svjedočbu poreznoga ureda nisu u stanju u iztaknutom roku ma iz kojega uzroka predočiti, dužni su u §. 16. ovoga zakona normiranu prijavu najkasnije do konca srpnja t. g. kod dotične obćine (gradskoga poreznoga ureda) podnjeti i pribaviti si svjedočbu o tom, da su prijavljene puške proste od poreza.

O pazka 4.

Na temelju dne 16. lipnja god. 1882. pod br. 33.876 na svekolike jurisdikcije upravljenje i istodobno pod istim brojem svimkolikim kr. financ. ravnateljstvom saobćene okružnice*) ovim se kriepost na vrieme do konca lipnja god. 1883. izvadjenih lovnih kartah, pogledom na to, što odsada godina poreza na lov započima danom 1. kolovoza i do konca srpnja sliedeće godine traje, proteže u dopunu prelaznoga razdoblja do konca srpnja tekuće 1883. god.

§. 55. Provedba ovoga zakona povjerava se ministru financijah, ministru unutarnjih poslova i ministru pravosudja, a glede Hrvatske i Slavonije ministru financijah, koj će u tom pogledu postupati sporazumno sa banom kraljevinah Hrvatske, Slavonije i Dalmacije.

Pripomenak k Ettingerovu stroju za sjetvu žira.

Piše kot. šumar **M. Starčević**.

U zadnjem broju šumarskoga lista naidjoh na novi izum stroja za sjetvu žira — u koliko sam stroj oku goditi i prikladnim se činiti može, u toliko sa druge strane neće biti taj stroj spretan, pošto u otvor *a* metati zrno po zrno žira jest mučan i mnogo pazke iziskujući posao — naročito ako se sjetva obavlja kasnije u jeseni ili ranije u proljeću, kad su dnevi još studeni te kad radnik od zime nemože kokošice stisnuti — tada po gotovu jest taj stroj skroz neuporabiv.

Pošto je g. izumitelj naveo prednosti toga stroja kod sjetve, to neka mi dopusti, da ja navedem mane tim strojem obavit se imajuće sjetve.

1. Tiskanjem šilja *c f* u zemlju sčvrsti se zemlja tako jako, da se otegoti razvijanje sjemena i žilja, k tomu opadne žir u rupicu na vršak, te tako nemože

*) Vidi br. 25. Pézeügyi Könlönya teč. 1882.

lahko niknuti — uslied toga bi, kako izkustvo dokazuje — takovim načinom obavljena sjetva na vršak opalog žira, istom u drugoj godini nikla, dočim bi se prvu godinu klica verugala, dok bi zemlju probila.

2. Neima zemlje kojom bi se sjeme zagrnulo pa uslied toga ostalo bi isto izvrženo vranam, svinjadi, miševom i t. d.

3. U močvarnih predjelih kakove su naše podravinske i posavinske šume nakupila bi se u rupicu oko žira voda, te tako bi isti od smrzavice prozebo, izgubio klicavost a često krat i sagnjio, osim toga ako je šilj *c f* tanji od žira (što biti mora, jer bi inače trebala velika sila za pravljenje jamicice) te ako bi i žir pokrili zemljom, to bi izpod sjemena ostao otvor ili praznina, — koju ničim nije moguće popuniti, do li vodom, koja gnjiloču i prozebu sjemena prouzrokuje.

4. Nestoji takodjer navod, da se sjetva tim sijalom brže i sigurnije obavi, no ikojim drugim načinom, pošto po računu samog izumitelja potrebuje taj posao za obavu šest hipovah, dočim sadnjom pod motiku potrebno je samo tri hipa, uslied toga kriv je nazor da radnik prištedi na vremenu pri takovom načinu sjetve, pak uslied toga niti nije sjetva jeftinija, a naročito protepe se više žira time, što radnik netrefi u škuljicu *a* pa tada žir na zemlju opadne — kojeg su radnici obično lieni pobirati, a iziskivalo bi oto pobiranje mnogo truda i vremena.

5. Sa izumljenim strojem možno je uspjehom obavljati sjetvu samo odraslim radnikom, dočim sadnju pod motiku mogu obavljati slabiji i neodrasli radnici.

6. Nabava otog stroja za jednu stotinu radnikah na pr. iziskivala bi veliku glavnici, koja tečajem više godinah nikakovih kamatah nosila nebi — a to se protivi poznatom načelu narodnjeg gospodarstva.

Time držim, da će se malo koji praktičan šumar uporabom izumljenog novog stroja za sjetvu žira poslužiti, nu zahvaliti će svaki gosp. izumitelju što je i tim strojem našu šumarsku sbirku obogatio.

U Virju, 1. srpnja 1883.

Šumarska statistika, njezin djelokrug i važnost.

II.

U poslednjem broju ovoga lista spomenusmo na kratko važnost i djelokrug šumarske statistike u obće, nastavljajući odnosna razmatranja, osvrnuti nam se prije svega na djelce: „Referat für den österreichischen Forstkongress über die Frage der Forststatistik“ koje je početkom ove godine izdano po ministerijalnom savjetniku dr. Lorenzu i nadsavjetniku šumarstva g. Salzeru, te služilo za podlogu odnosnih razprava na ovogodišnjem kongresu.

Nakon kratkog predgovora, naglasuju gospoda izvjestitelji prije svega potrebu razlike, medju „statistikom“ i „statističnom metodom“, veleć, da u obsieg

šumarske statistike prije svega takovi strukovni i administrativno važni podatci spadaju, koji će vlasti služiti bud za podlogu i kontrolu njezinih šumarsko-političnih napremica, ili se pako u koliko i jesu od važnosti i po pojedincu, nemogu ipak po pojedincih sakupiti, te po tom u djelokrug vlaste spadaju. Ti se pako podatci mogu prije svega u dvije velike skupine lučiti. Podatci prve skupine opet, najbolje se u posebnom opisnom i preglednom djelu pregledno sastaviti mogu, dočim podatci druge skupine sadržaj statističnih godišnjika sačinjavati imaju.

Temeljna načela preglednog dijela imadu biti:

- I. Pređočenje naravnih odnosa onoga područja, za koje se šumarska statistika sastaviti imade.
- II. Šumske površine i šumoposjednici.
- III. Odnošaji uzgoja i sastojinah.
- IV. Odnošaji unovčivosti šumskih proizvoda.
- V. Trgovina s drvi.
- VI. Organizacija šumarstva.
- VII. Šumarska naobrazba i pokušaji znanstveni.

Temeljna načela za sadržaj periodične šumarske statistike pako jesu:

Netom spomenuti podatci mjenjaju se unutar stanovitog razdoblja. Većina tih promjena međutim niti sledi najedanput niti su tako znatne, da bi ih ukupno trebalo svake godine iznove revidirati, dovoljno je bo da se svake godine bilježe, ter neprestano popunjuju, za da ih onda možda iza tri godine moći pregledano sastaviti. Samo obzirom na trgovinu i cene valjalo bi odnosne podatke po mogućnosti gusto i brzo objelodanjivati.

Ova su načela u glavnome takodjer i po kongresu usvojena.

Celine radi spomenuti ćemo nadalje obzirom na gradivo šumarske statistike, ovdje još i razdjelenje, koje je poznati njemački šumar i statistik Aug. Bernhardt u svoje doba postavio bio. On je dielio šumarsko - statističnu gradju prije svega obzirom na mjesto iztraživanja u dvije velike skupine, i to: u predmete mjestnih iztraživanja i predmete šumarsko - statističnog ureda.

Predmete mjestnih iztraživanja razlikovaše po sljedećih skupina:

1. Podatci odnoseći se na šumsku površinu.
2. Način šumskog gospodarenja.
3. Prihod šuma.
4. Izdatci za uzgoj šuma.
5. Podatci odnoseći se na zemljištnu vrednost, šumsko-gospodarsku imovinu i drvnu zalihu.
6. Podatci odnoseći se na čuvanje šuma i prekršaje proti sjegurnosti šumskog vlastništva.
7. Podatci odnoseći se na ograničenje slobodnog razpolaganja sa šumskim posjedom, obzirom na služnosti, regalna prava kao i ina možebitna prava su-vlastništva.

8. Na mјenu šumarsko-surovinskih cien.
 9. Na gorivno drvo zamjenjuјeće tvari.
 10. Na trgovinu šumskimi proizvodi, izvoz, uvoz i mjestne potreboće odnosno trošnju.
 11. Podatci odnoseći se na drvo trošeće obrti.
 12. Na važnost pojedinih šumskih sastojina po obće blagostanje i
 13. Na podatke odnoseće se na šumske oštete nastajuće vjetrolomi, poplavami, kukei, požarom i t. d.
- Medju radnje šumarsko-statističnog ureda pako ubraja:
1. Izradbu preglednog obćeg nacerta, šumskog posjeda u obće, kao i po kategorijah posjeda.
 2. Izradbu preglednog nacerta postojećih zaštitnih šuma, kao i onih površinah koje u javnom interesu imadu pošumljene biti.
 3. Nacrti površina najglavnijih vrsti drveća. Nacrti šuma spadajućih u područje velegorja. Nacrti šuma spadajućih u područje prigorja. Nacrti šuma spadajućih u područje ravnica. Nacrti šuma spadajućih u područje glavnih rieka.
 4. Pregledni nacrt ukupne proizvodnje gradjevnog i gorivnog drvlja.
 5. Pregledni izkaz ukupne množine dobivenih šunskih nuzužitaka.
 6. Proračunavanje ukupne vrednosti tla, i sveukupne glavničke vrednosti šuma.
 7. Potrošba drva u veleobrtu, imence izkaz potrošbe i proizvodnje dužica, šlipera, hrastove kore za strojenje, drvnog uglevlja i t. d.
 8. Izkaz poprečne potrajne potreboće na drvu za svakdanju porabu, kao i za gradjevne i tehničke svrhe. Potreba drva za vodo- i zemljogradnju, lies i t. d.
 9. Prispodoba ukupne potrebe sa ukupnom proizvodnjom drva, uz obzir na surrogate, izvoz i uvoz.
 10. Načrt znatnijih šumskih nepogoda u zemlji.
 11. Izkaz sveukupnog šumarskog osoblja u zemlji polag kategorijah časti i službe, njihova zasluga i plaća.
 12. Ustanovljenje one minimalne površine, koja se obzirom na obće blagostanje i gospodarske odnosaže u zemlji svakako uzdržati mora.

Zaključujući ta razmatranja, želim samo još i cieline radi u kratko spomenuti u obće koju o razvoju „statistike“ u nas Hrvatah. Službena statistika djelovala je u Hrvatskoj već davno prije, nego li se za nju u zemlji samoj stvorio posebni organ. Razne upravne oblasti sabiraju statistične podatke za posebne svoje administrativne svrhe, a centralni statistični uredi države, i to do g. 1867. c. kr. središnja statistična komisija u Beču, a od g. 1867. kr. ugarski statistični ured u Budapešti dobivaju iz Hrvatske izkaze, što su ih u ustanovljenih zato razdobjih sastavlje raznolike naše oblasti i zavodi u zemlji, a napokon izvadjuju se i u Hrvatskoj od dobe do dobe razne poveće statistične operacije, koje su kasnije bile osnovom dalje radnje oko naše službene statistike.

Medju prve statistične radnje u nas spadaju pučki popisi, prvi takav pučki popis u Hrvatskoj datira od g. 1785., a odredio ga bio car Josip II. Drugi

znameniti popis je onaj od g. 1805., izведен po zakonu ugarsko - hrvatskoga sabora, izključujućim od popisa svećenstvo i plemstvo. Pravi statistični materijal pako dobivamo u Hrvatskoj tek početkom sadašnjeg stoljeća.

U ovo doba nalazimo veliki dio hrvatskoga naroda i zemlje pod upravom vojničkom, sačinjavajući tako zvanu vojnu Krajinu. Oblasti te vojničke Krajine pako nastojahu vazda revno o tom, da upoznaju i prouče taj dio zemlje. Osobito se pako u tih stranah sdušno vodila statistika pučanstva, odnosno napučenosti, a kraj nje dakako i fizikalni zemljopis krajiškog teritorija. Istodobno izmjerenje krajiških zemlja i izlučivanje pojedinih selišta, odnosno zadruga, na temelju katastralne izmjere, bijaše uzrok, da je pojedincem bilo moguće sastavlјati jur i poveća diela o vojnoj Krajini s gledišta statističnoga.

Tako napisao g. 1817. do g. 1823. C. B. Hietzinger djelo „Statistik der Militärgrenze, 2 Theile, Wien“, koje se osniva ponajviše na podatcima popisa g. 1816. i 1817. i izmjere zemlje od g. 1810. do 1812.

Uz ovo djelo dvorskog savjetnika Hietzingera izdano bi početkom ovoga stoljeća još jedna znamenita statistična knjiga, koja nam u mnogom još i dan danas služi za upoznavanje tadanjih krajiških odnošajah, a to je djelo od g. I. A. Demiana „Statistische Beschreibung der Militärgrenze“, Wien 1806.

Nješto kasnije, naime g. 1846., nalazimo već i o Dalmaciji njeke statističke podatke u djelu „La Dalmazia descritta dal professore Dottor Francesco Carrara con 48 tavole miniate reppresentati i principali costumi nationali“ Zara 1846. Akoprem je to djelo profesora Carrare strogo uzeto geografija, to ipak u njemu i znamenitih statističnih podataka nalazimo.

Krvavom i kobnom godinom 1848. postradala je Hrvatska, a malo zatim stiže nas i njemačka vladavina. Hrvatska posta austrijskom provincijom, uz njemačke činovnike stadi se za nas i središnja državna i carska učena družtva u Beču zanimati. Kraj bečkoga geoložkoga i metereoložkoga zavoda, kraj carske akademije, zanimaše se za hrvatske zemlje takodjer i geografsko družtvo u Beču, a isto tako brinulo se prirodoslovno družtvo za Hrvatsku. Kada su pako kasnije u Beču utemeljili središnji statistični ured, počeo je ovaj priobčivati takodjer i službene statistične podatke o Hrvatskoj. Od znamenitijih statističnih radnja te dobe spominjemo prije svega djelo što no ga g. 1869. izdao tadanji profesor na Rieci I. Lorenz pod naslovom: „Topographie von Fiume und Umgebung von naturwissenschaftlichen, historisch - statistischen und sanitären Standpunkte“, zatim pako djelo Franje Petersa: „Dalmatien in seinen verschiedenen Beziehungen dargestellt“, a isto tako i metereologične radnje profesora Zeithameru u Zagrebu.

Osim ovih stranih pisacah, koji su se bavili statističnim izražavanji Hrvatske, spomenuti nam je takodjer i to, da je i novo ustrojeno hrvatsko šumarsko družtvo već g. 1851. zaključilo bilo u skupštini, koja se je iste godine u Zagrebu obdržavala, da se imade nastojati oko skupljanja šumarsko - statističnih data, kako se u izvještaju rečene skupštine veli: „želeći čim boljma poznati šumarstvo hrvatsko - slavonsko, odlučio je odsjek šumarski da njezahtieva svoga

načelnika, kupiti data šumarsko-statistična“. Nu žali bože zaključak taj, kao što i mnogi drugi, nije nigda oživotvoren po hrvatskih šumarih.

Kad je povraćen Hrvatskoj ustav, poče se i narodna naša domaća knjiga iznova dizati, ma sve da i jeste većina što se pisalo, tek samo prigodno i bez sustava pisano. Tako nalazimo godine 1864. knjižicu namjenjenu hrvatskoj izložbi u Zagrebu, koju bje napisao dr. Petar Matković, pod naslovom: „Statistički nacrt trojedne kraljevine“, ova knjižica sačinjavaše donjekle prvi dio izložbenog kataloga.

Godine 1867. napisa opet Josip Vesely maleno djelce pod naslovom: „Oesterreichs Waldschätze und sein Holzexport, ein Commentar zur österreichischen forstlichen Ausstellung in Paris 1867.“ djelo, koje više dobrih podataka i o hrvatskom šumarstvu sadržaje.

Godine 1873. i opet izda Petar Matković djelce: „Hrvatska i Slavonija u svojih fizičnih i duševnih odnošajih“ djelce, koje prvom hrvatskom statistikom nazvati možemo.

Godine 1875. pako postavljen bi temelj znanstvenoj statistici u nas, ustrojstvom statističnog ureda u Zagrebu, koji nam ured od onda do danas već mnogo vrlo interesantnih i važnih podataka saobči. Vrstne šumarsko-statistične podatke daje nam nadalje o Hrvatskoj, takodjer i djelo ministerijalnog savjetnika A. Bedöa „Die wirthschaftliche und kommerzielle Beschreibung der k. ungarischen Staatsforste“.

Napokon službeni katalog trščanske izložbe od g. 1882. kao i razni izvještaji naših trgovačko-obrtničkih komora.

Time pako mislim, da sam bar za sada, kad se u nas još ni ozbiljno ne misli raditi na polju znanstvene šumarske statistike, dovoljno označio važnost, kao i djelokrug ove po državu toli važne znanosti. — Tek dobrim šumarsko-statističkim gradivom pako, moći ćemo i pravo narodno-gospodarstvenu važnost šuma i šumarstva po Hrvatsku takodjer i onim dokazati, koji nevide, ma sve da gledaju, i nečuju ma sve da i slušaju.

Šume u Srbiji.

Po J. M. Jeliću.

Pod naslovom: „Naše šume i šumski zavati“, nalazimo u beogradskom listu „Težak“ vele zanimiv članak, u kome nam stanje šuma posestrime kraljevine Srbije sliedećim načinom opisuje:

„Dva najveća zla po naše šume jesu: prvo što se njihove medje neznaaju, iliti drugima riećima, što se još ni danaske nezna, koje li su šume privatne, koje obštinske, a koje državne iliti obštenarodne, a drugo što se dopušta privatnikom zavačanje iliti usvojenje tla i po državnih i občinskim šuma. Jedno i drugo uzrokom je propadanja toli občinskih, koli i državnih šuma.“

Tim načinom vidimo nadalje, da su t. z. obćinske šume, nad kojima država skoro nikakvi nadzor vodila nije, sada po obćine jur propale, ter došle u vlastništvo pojedinih obćinara, u koliko je pako po gdje gdje i koji dio istih obćinam preostao, to bje samo iznimice tamo gdje se te šume nalaze po vrletih i gorah, kojih se tlo nije dalo pretvoriti u njivu, livadu, vinograd, voćnjak ili zabranu, nu i tuj je ostao sam krš i pezulj.

Pitamo li pako za uzrok, zašto li su te šume propale, to vidimo zato, što su po naravi samoj obćinske šume, dobro obćinsko, dakle dobro koje svaki daleko više eksplotisao, i u svoju ličnu korist obraćao, nego li ga čuvao.

Uzčuvanje tih obćinskih dobara pako ne samo što nije našimi zakoni dovoljno zajamčeno, no što više, naš zakon dapače i donjekle dopušta komadanje ovog dobra. Za dokaz tome budi spomenut samo §. 54. „šumske uredbe“, koji veli: „U onoj obćini, u kojoj bi se dovoljno utrine ili dovoljno zemlje pod šumom nalazilo, a nalazilo bi se u njoj ljudi, koji bi na zemlji tako oskodievali, da ni familiju svoju nebi mogli uzdržavati, tuj se može po jedan komad obćinske zemlje odlučiti, i takovim ljudima dati, nu to samo onda, ako se nebi s tim davanjem zemlje obćina i trgovina sasvim stezčaval. Pri davanju zemlje da se naročito od onih utrina, koje se još pod trnjem i mladom šumom nahode, a tek u nedostatku ovih, da se daje od čiste utrine, a tek gdje ni ove nebi bilo, onda se može i od odrasle šume odvojiti koliko je nuždno i potrebitom licu izdati.“.

Odredba je ovog paragrafa istina u dobroj namjeri ozakonjena, i u prvi mah izgleda, da ju treba samo strogo izvršivati, pa su onda i šume i obći interesi osjegurani, ali tek danas vidimo, kako se je time mnogo pogrešilo. Pogrešilo se pre svega u tome, što se nije opredielilo: koliko jedna obćina prema broju žiteljstva i prema svojim terainskim odnošajem, mora najmanje šume, a koliko (utrine) pašnjaka, za izpust svoje stoke imati; jer je rieč „dovoljno“ neopredieljena i elastična, uslijed česa se tim davanjem dotieralo do toga, da obćine u mjesto šuma krčevine imadu, a o pašnjacih u obće već ni spomena neimade.

Druga pako pogreška leži nadalje u tome, što se u spomenutom zakonu veli: „da se daje od čistih pašnika, pa tek u nedostatku ove i od odrasle šume“. S ovom se ustanovom doduše htio da zaprieći zatiranje jur odrasle gore, kad inače i čiste utrine imade. Nu u koliko se jeste time s jedne strane i doista gora zaštićivala, u koliko se ipak i opet šuma kao cielina razbreavala, jer su na uživanje davani i pojedini preplanci — lazovi, koji su se ovdje onđe po šumama nalazili. Na taj su način i sami ovi zakonom dozvoljeni zavati po šumama raztepeno koje kuda nastojali.

Treća je napokon pogreška spomenutog paragrafa, što se njime nije opredielilo: koliko se kome i u kojem roku ovakove zemlje odnosno šume imade dati, zbog čega se gdjekomu davalo sasvim malo, drugom pako i opet toliko, da je po dvije i tri godine nije mogao izkrčiti, njekomu se pak u kratkom vremenu i po dva, tri puta davalo, dok se drugom ni jedanput ne daje.

Ovo su medjutim samo zakonske mane, ali sta da rečemo u ostalom glede samog vršenja tog paragrafa u praksi? Govorit o tom bilo bi suvišno, pošto je obće poznato, da su se svagdje kmetovi kao i odbornici uvjek najprije za se starali i jedan drugom na ruku išli, a tek onda su i po kog siromaka i doista na zemlji oskudjevajućeg podpomogli, podielivši i njemu nješto od obćinske zemlje — šume. Bogatija klasa ljudih ako baš nije mogla, da kao doista u zemlji oskudni štograd dobije, a ona je ovo dobivala, bud kupovanjem od srotinje, koja je druge godine i opet od obćine tražila, ili je pako, kako to ponajviše i bivalo, dobivala na temelju dugovremenog uživanja sa svinjcima, kočitama, a komšije su zato uvjek jedan drugom svjedočili i na ruku išli, za da se svaki u svome zavatu utvrđi.

Na ovaj je način obćinska šuma po malo sve više takovimi zavati izrešetana, a zavati ovi nisu više kontrolisani, te su se tako od godine na godinu povećavali. Ako nebi tom povećavanju smetala gora, svako se je smetanje odklanjalo time, što se od nadležne oblasti tražila dozvola za „nješto malo japije i kućevne gradje“, pa se ova navlaš oko zavata sjekla „koliko samo hlad da se ukloni“, ili se je pako naoko zavata gora jedne godine kradomice bielila i sušila a druge godine, buduć suha, po zakonu slobodno sjekla. Tim su se načinom zavati ti umnožali i povećavali. Nu i mimo ovog, vlastnik zavata zahteva pravo i na okolišnu šumu, jer da ju je on duže vrieme, pored svog zavata očuvao. I tek onda kad se uvidi, da je veći dio obćinske šume zauzet da je ista zavatima izprepletena, i da se sbog toga već ni nezna šta li je čisto obćinsko, što privatno, nastaju svadje i tužbe medju pojedinimi občinari, tuže se jedan na drugog, kako je ovaj zauzeo ovdje, onaj ondje obćinsku šumu, vlast ovo izvidja, po koga zauzimača obćinske šume možda i kazni, i zavat mu „uništi“, ali opet stim nije ništa pomoženo: „uništeni“ zavati opet se podižu, a svagdje produžuju dotle, dokle se to na posljedku sve u obćini nerazpravi time, što se i to malo obćinske šume „selski“ sasvim neizdieli, za da više svadje oko iste nema.

Tako su šume u Srbiji propale, a tako i dan danas obćinske šume tamo propadaju.

Sve ovo pako što spomenusmo za obćinske, vriedi isto tako i za obćenarodne ili državne šume, s tom jedinom razlikom, što se državnih šuma ipak nješto više, do danas uzčuvalo; nu i ta se okolnost imade pripisati više njihovoj krševitosti i nepristupnosti, a samo nješto malo i većoj pažnji državne vlasti. Inače, pako sve što je selima bliže izdeljeno je, i to što nije u branike i oranice zemlje, a ono se je u goli krš i pustoš pretvorilo; što je pak ravnije i bolje, sve je zavatima pritisnuto, bez razlike mjesta i daljine.

I državne su šume dakle sa zavatima izpresjecane i njima se spremo ko-načna propast na isti način kako su i obćinske šume propale.

Davanjem zemlje odnosno šume (§. 59. „šumske uredbe“) pojedinim na uživanje, priznavanjem prava sobstvenosti na temelju dugovremenog uživanja i dugovremene služnosti, kao što to sudovi u Srbiji pogrešno praktikuju, po-

najviše se prouzročila propast ovih šuma. Od kuda je pako ovo „dugovremeno uživanje“; kako isto, o tom sada takodjer koju.

Poznato je, da su naše državne šume obterećene raznim služnostima, između kojih jest ponajvažnija služnost; pravo planinskih obćina i sela, na bezplatno uživanje popaše i žirovine. Po ovomu pravu svaka obćina ili selo nadeće se unutar domašaja, ovih šuma, u koliko ove u hatar njihov spadaju, bezplatno pase i žiri.

Uživanje ovog prava popaše i žirenja skopčano je sa pravljenjem torova i svinjaca za stoku i koliba za čobane; jer se samo sobom razumjeva, da stoka i čobani moraju negdje u šumi imati zaklona. Mjesto gdje se torovi i kolibe ove prave, bira se tamo gdje je ponajravnije, gdje je dobra hrastovina, a neće nigda u kakav krš ili strmen, a izbjegava se bome i sama bukova gora. Stoka se u šumi hrani travom, žirom i brstom. Kad neima trave i žira, rogata stoka, a naročito, koze. — rani se izključivo brstom, i u koliko ga same ne može da dosegne, te joj pomažu čobani svojimi sjekirami.

Kad se stoka već po planini hrani, treba naravno i nješto malo za čobane da se nadje. S toga se pored kolibe sagradi obično i po jedan „torić“ u koji se zaseje nješto malo koruna, i po nješto luka. Od ovog „torića“ po malo kroz njekoliko godina, eto ti zavat od jednog i više plugova, gdje se već neseje samo nješto malo krumpira i luka, nego u veliko i krumpir i drugi usjevi.

Dokle se zavat ovaj obdržava i postepeno povećava, dotle se i naokolo stojeća šuma brani, da je još ko drugi sa podobnimi torovi „kolibami nepritisne“, niti se gora sjeće; a da bi se ovo što bolje postiglo, ni sam sobstvenik zavata u domašaju ovog goru nesjeće. Kada bi pako tkogod, bilo bez dozvole nadležne oblasti došao, da ovdje kao u državnoj šumi što god sjeće, toga bi imao ovoga zavata dočekao riečmi: nemoj brate ovdje, odmakni tamo dalje pa sjeci, ovdje je moja pojata, ovdje ja sa stokom živim, pa eto vidiš ni ja ovdje nesjećem, već idem čak tamo u državnu šumu“ . . . „A ma ovo je državna šuma, a ja imam dozvolu od kapetana, pa ču da sjećem“ . . . „Jest državna je šuma, ali ja ju čuvam i ovdje uživam, pa zar da mi obaljuješ goru na ovu kolibu i na ovo malo gradnike, kad možeš i tamo dalje odmaći, najzad ovdje ti baš ne dam pa makar se pobili, a tamo dalje izsjeci ako te volje sve, ne tiči me se, samo ako imadeš pravo“. Videći ovo ljudi, kako im se sjeća oko koliba i zavata zabranjuje i ne navaljuju mnogo; strani se ljudi i sami uklanjuju, samo da izbjegnu svadji, a komšija na komšiju neće da udari, nješto iz ljubavi a nješto opet i s toga, da mu ovaj sutra i opet u njegov zavat nebi došao. Na ovaj se način gora oko ovog zavata doista i ponješto očuva.

Na ovaj se način dužim očuvanjem većeg ili manjeg diela obće narodne šume, pribavlja u nas pravo svojine. Na taj se način stvaraju dokazi, kako je jedan ili drugi dugovremenim boravljenjem sa stokom i kolibom svojom u obće narodnoj šumi, na onom mjestu doista goru očuval, te je ova neizsjećena ostala, i da se po tom pravu mu sobstvenost prizna. I doista, ovim načinom zahvaćaju pojedini ne samo po jedan i po dva, nego po 15, 20, 50 i više plugova, za-

hvaćaju tako rekuć čitave kose i ritove državne šume. Na ovaj način vještiji zauzimci ili bolje reći „kaišari“ utvrđuju se tapijama; jer im sama občina odnosno komšije njihove, svjedoče, da u takovome stanju napišu se često i takove basnoslovne tapije, po kojima ne samo izdavatelji — podpisnici — no i sam imaoč tapije nebi nam znao na licu mjestu pokazati medje u tapiji označene šume — zavata.

„Šumskom uredbom“ (§. 61. 92. i 3.) kad je ova u život stupila, a to bje pred 22 godine, — naredjeno je, da svaka občina sve privatne zavate u svome kotaru nezakonitim putem zauzete, privatnim oduzme, i za dve godine sa privatnim se podpunoma izravnati ima, t. j. ili ih sasvim iz nezakonitog posjeda. pomoćju uredovne vlasti iztisne, ako oni inače sami nebi od osvoje te zemlje odustati htjeli, ili parnicu za uju protiva občini kod okružnog suda poveli, ili u dogovoru sa oblašcu za gospodare iste zemlje prizna i pismeno im izda, koje će se i kod okružnog suda potvrditi.

Poslije ovog dvogodišnjeg roka, komu god občina kakav zavat osporavala nije, postao bi podpun gospodar, i ako uredne tapije nije imao, občina mu je, što više, morala takovu izdati sama.

Pripomena ovakovih odredaba „Šumske uredbe“ imala je mjesto samo u izključivo občinskim, a ne i u državnih šumah, kako se to praktikovalo; jer državne šume nisu izključiva svojina jedne občine, da bi ova sama mogla rješavati, da li se ovaj ili onaj zavat ospori, uništi ili u sili ostavi. Nu po svoj prilici, ovim se išlo na to, da se jedanput, kako tako urede odnošaji dotadanjih zavata, pa bili ovi u občinskim ili državnih šuma; — a u buduće odredbama ove uredbe (§. 70. i 71.) propisana je kazna za onoga, koji bi nedozvoljenim putem išao na to, da ma štogod od občinske ili obče narodne šume zauzme. I doista da su ove odredbe izvršene i u samoj praktici promjene u onome smislu, u kome su i ozakonjene, možda bi danas sa našim šumama koliko toliko bolje stajali. no tu je baš čvor u samoj provedbi njihovoj.

Čiji su to zavati, koji su to zauzimači občinske, državne šume, protiv kojih će, i u licu koga će občine proces da povedu? . . . To su svi gradjani te občine, to su mahom bogatiji i od upliva ljudi u toj občini, to su u više slučajeva i sami kmetovi i ostali predstavnici občinskih vlasti.

Naravno, ma u kakvom zvanju i položaju čovjek inače bio, on je prije svega čovjek i kao takav rad je da što više steče, od onog dobra i onim putem, kojim to ponajlakše postići može, a zauzimanje občinske i državne zemlje prema današnjim uredbam ne smatra se kradjom, nije sramota, a nije ni grehota, pa stoga se ovim dobrom i najlakše koristiti.

„Ako me komšije netuže ni oblasti ništa neće“ i „drvo se na drvo oslanja a čovjek na čovjeka“, — veli nam narod, koji se pri zauzimanju šume i občinske zemlje jedan na drugog doista i oslanja i jedan drugog više manje uzajamno podpomaže, „jer zemlja nije ne znam čija no občinska“ a ako se baš koji i uzuži, taj se učutka time, što se i njemu nješte od te „občinske“ šume odieli, pa mirna krajina!

Tako je opredieljeni dvogodišnji rok prošao, a občina nije nikome ili vrlo rijedko kome zavat otela, i po tome su svi pritežaoci zavata imali pravo, na temelju zakona, tražiti da im občina i tajne izdade, što mnogi nisu činili s toga jer se onda, kad im je občina trebala poništiti zavate, molili bili, da im se zavati i pojate ne razvaljuju, pošto nemaju namjeru na prisvajanje zemlje i šume nego samo da za vrieme tu sa stokom borave; a ako su pomalo i zgradili, to je samo toliko da se tu štograd za čobane nadje.“

Ovakovim su moljakanjem ti zauzimaći od dana do dana, od godine do godine, obstanak svojim zavatima produživali i svaki put pomalo povećavali tako, da onaj zavat, koji je pre 20 godina imao samo jedan plug prostora, danas taj isti zavat ima 15 i više plugova. A kad je ovakovim zavatima po duže vremena prošlo, onda su se pritežaoci izticali, kao pravi sobstvenici po pravu dugovremenog uživanja, iztiču se kao mučenici, koji su duže vremena svoj zavat od nasrtaja stranih ljudi branili i goru time očuvali, zaboravljajući pri tom na onu grdnu količinu gore, koju su u „državnoj šumi“ na brst svojih koza i druge potrebe posjekli, dokle su ovu u njihovim kao što vele zavatima očuvali, i isto ih je občina tu iz atara samo trpila. Dakle, kad su im se zavati poništiti hteli, onda su se molili, a kad su se dugovremenog prava dočepali, onda su okrenuli ledja svima, t. j. i občini i državi tako, da danas nedadu ni spomenuti, da su ti zavati občinska ili državna (občenarodna), po pravu njihova svojina privatna, po pravu dugovremenog uživanja, koje se uživanje — kao što napred rekosmo — sastoji u dugovremenom držanju stoki torova i kočina na jednom istom mjestu u šumi prilikom uživanja prava službenosti u popaši i žirnici.

Na ovaj su način silni zavati po občenarodnim šumama nastali i dan danas postaju. Na ovaj su način obće narodne šume u ruke pojedinaca prolazile, na ovaj način i dan danas prelaze.

Ovakovi zavati ne samo što prostoriju šumsku rešetaju i sužavaju, no staju na put i svakoj radnji, koju bi občina i država kao pravi sobstvenici šume u istoj preduzeli, o čemu smo se danas dovoljno uvjerili. Od ovih zavata nije moguće državi a još manje občini preduzimati podizanje, pazenje ni koristnu upotrebu šuma, jednom rieči, nije moguće u njima nikakvu samostalnu radnju voditi. Zavati su ovi crne pjege na tielu naših šuma, zavati su ovi ljute rane, od kojih naše šume naglo propadaju.

S toga je u interesu naših šuma neobhodno nužno, da se občinske i občenarodne šume privatnih zavata oslobole, isto se može postići samo strogom promjenom „šumske uredbe“ i ostalih zakonskih popisa. Svi zavati, koji su se zatekli do 1861. godine kad je „šumska uredba“ izašla, morali su se za dve godine po tom a to je do g. 1863. ubaštiniti; nije li ovo učinjeno, — da se ti zavati sada smatraju kao i sva ostala od tog doba (t. j. od g. 1863.) pa do danas samovlastna zauzeća, i kao takova valja ih odmah poništiti i iz šume izbrisnuti.

Dokazivanje sobstvenosti na občinsku i občenarodnu odnosno državnu šumu, baš i po pravu dugovremenog uživanja (§ 931. gradj. zak.) ovdje nemože imati

mjesta. One pak zavate, koji su se po zakonskim pripisama ubaštinili, treba pregledati i sve što pored ovih bude još i samostalno prihvaćeno, valja poništiti. Gdje se posumja u istinitost kakove tapije, kao što ih danas dosta ima koje su prevarom dobivene, takove valja dobro izpitati i ako su doista lažne poništiti ih, u koliko za to zakonom opredieljeni rok nebude prošao.

Dakle sve zavate, koji su nezakonitim putem zauzeti, valja poništiti, a samo one, koji se zakonitim putem pritežavaju, u sili zadržati. No i ove, u koliko bi koji na smetnji občinskoj i državnoj bili, valja uklanjati i drugim mjestom, što nije na smetnji, zamenjivati tako, kako bi na jednoj strani samo privatna, i na drugoj čisto občinska i državna imovina bila. I kada se jedanput tako uredi, da se točno znade, što je dokle čije, onda to ossegurati, da u buduće nitko i u nikojem slučaju občinsko i državno dobro prisvojiti nemože, i koji bi takova štogod pokušao, da mu se to smatra kao i svaka druga kradja tudi imovine i prema tome š njime i postupa.

Danas je za poslednje dvie — tri godine takovo otimanje oko šuma nastalo, kakvo se još nikada nepamti. Občina sa občinom, selo sa selom, pojedini sa pojedinim parnice vode, otimaju, svadjaju se pa i krv svoju oko šuma proljevaju tako, da bi čovjek rekao: „poslednje je vrieme nastalo“.

Ove su nam svadje i parnice danas živi dokaz, da je našim občinskim i občenarodnim šumama doista „poslednje vrieme“, te još i da ih naglo nestaje i da će ih skorim sasvim nestati, jer kao što napred rekosmo, sve što je ravnije i bliže sela izdieljeno je, i što je udaljenije, tu je opet gazda Mata sa svojom pojatom od duže vremena u „Srednjaku“, gazda Laza u „Drenjaku“ a gazda Dena u „Lipaku“, odakle su po cijeloj šumi sa stokom svojom tumarali, grdnu goru na brst svojih koza zatirali, čiji kozari nisu ostavljali ni jedno drvo na koje su samo sjekirom zamahnuti mogli, a koze nisu dale ni jednoj biljci porasti; pa i imamo toga gazda Mata danas vele: moj je „Srednjak“, gazda Laza moj „Drenjak“ a gazda Dena veli, moj je „Lipak“ i to sve po pravu dugovremenog uživanja i čuvanja, prisvajajući pri tom po 50 i po 100 plugova občenarodne šume. Siromasi: Milan, Marko i drugi, koji nisu bili kadri da do po kakav „Srednjak“ ili ti „Lipak“ prisvoje, ostali su bez šume, stoga su nedovoljni i traže, ili da gazda Mata i ostali napuste ono što su zauzeli, ili da se i njima bar ono kusa šuma izdieli. Gazda Mata kao kmet u selu, da bi zadovoljio protivnike svoje, te ostao miran u „Srednjaku“, rado pristaje i kao kmet dieli i ono malo zaostavše šume, uništavajući time sasvim pravo susjednih občina i sela na popašu, žirnicu i druge služnosti občenarodne šume, zbog čega se radjaju grdne razpre i mnogi izstupi izmedj „Planinaca“ s jedne i „Rečana“ s druge strane, što svima a naročito policijskim vlastima mnogo posla zadaje.

Isto tako, nikada se više, kao danas, nisu vodile parnice izmedj pojedinih občina i sela sa drugimi susjednimi o — medjama — svojih šuma; sve se to danas nešto sjetilo i iztražuje, sve je to danas kidisalo na izborne sudove i s ovima jedan atar u drugi susjedni nesmije preći, jer se odmah hvata i ubija, a čobani krvave glave vraćaju. — „Planinci“ vele „po-

sjekoše nam Rečani goru“, — a „Rečani“ opet: „razgrabiše nam planinci šumu“. — I jedno je i drugo istina: i „Rečani“ posjekoše goru i „Planinci“ razgrabiše šumu, i mi ovu propast ravnodušno gledamo.

Stoga svaki istiniti prijatelj narodni, treba da pitanje o našim šumama stavi medju najpreča današnja pitanja, te da za dobe spasavamo ono, što se bar još spasiti može. Nemojmo oklievati, završuje pisac g. I. M. Jekić, što docnije to je težje, to je sve skuplje!

VII. Glavna skupština hrv.-slav. šumar. družtva.

Upravljujući odbor izdao bje za ovogodišnju glavnu skupštinu sliedeci program :

P r o g r a m

k VII. redovitoj glavnoj skupštini hrv.-slav. šumar. družtva, koja će se počam od 12. do uključivo 15. kolovoza 1883. u Ogulinu obdržavati u savezu sa poučnim ekskurzijama.

12. kol. jutrom u 6 satih doček i pozdrav članovah na ogulinskom kolo-dvoru po mjestnom poslovodji; u 8 satih poučna ekskurzija iz Ogulina u Jasenik do Gomirja, večernjim vlakom iz Gomirja natrag u Ogulin. 13. i 14. kolovoza glavna skupština u Ogulinu sa sliedećim dnevnim redom:

1. Pozdrav skupštine po predsjedniku družtva.
2. Izvješće družvenog tajnika o dielovanju upravljujućeg odbora tečajem god. 1883.

3. Ustanovljenje proračuna za god. 1884.

4. Izbor odbora za pregledanje računah za god. 1882.

5. Izbor predsjednika i jednog odbornika.

6. Razprava o promjeni družvenih pravilah.

7. Čitanje novoga kućnoga reda.

8. Razprava znanstvenoga pitanja: „Kako bi valjalo na temelju redovite preborne sječe u brdskih i planinskih šumske predjelih šume uživati odnosno urediti gospodarenje istih s osobitim obzirom na vladajuće abnormalne odnošaje u gornjoj krajini“.

9. Predlog „Hrvatske Matice“ o prostorijah za šumarsko družtvo u zgradi „Sokol-Kolo-Matica“ u Zagrebu.

15. kolovoza odlazak jutrom u 6 satih sa brzim vlakom u Lokve u svrhu daljnjega poučnoga izleta u tamošnje državne šume, večernjim vlakom natrag u Ogulin, zatim razstanak.

I. D a n s a s t a n k a.

Usljed zakašnjenja k zagrebačkom vlaku dodje razmjerno mali broj članovah jutarnjim vlakom na dan 12. kol. u Ogulin. Na kolodvoru dočeka mjestni

poslovodja g. Zobundjija nadošle članove s glasbom, te s odličnim družtvom priateljih šumarstva, te pozdraviv nadošle — podjosmo u stanove. —

Dočim bje nedjelja, bijaše ipak uzprkos neugodna i kišovita vremena živahno u ogulinu, te nemogav poradi kišovita vremena izlet preuzeti, zabavismo se u mjestu razgledav lančeni viseći most na dražestnom Gjulom, te porazgovoriv se u užjem krugu.

U 4 sata po podne otvori skupštinu u dvorani sl. kr. kotar. ureda predsjednik družtva g. Mijo Vrbanic shodnim govorom, pozdraviv sa srdačnim „dobro došli“ nazočne članove, koji nežaleć truda ni vremena, dodjoše u interesu svete nam stvari, a to bijahu sliedeća gospoda: Vrbanic, dr. Köröškenyi, Zobundjija, Dojković, Knobloch, Lončarić, Perc, Dračar, Šmidt, Ružička, Napoleon de Alantse, Laksar, Jerbić, Pibernik.

Iza pozdrava predsjednikova, koji bude svestranim „živio“ popraćen, pročita tajnik družtva dr. Vjek. Köröškenyi izvješće o djelovanju i stanju družtva tečajem minulog godišta, ter koje izvješće u interesu stvari u cijelosti na drugome mjestu ovoga lista sljedi, ujedno položiv tajničku čast.

Skupština primi izvješće jednoglasno na znanje, a glede mjesta tajnika preduzeti će se izbor. Glede nacrtu šumskoga zakona, koj je u prošlogodišnjoj skupštini sastavljen, te kojeg je imao upravl. odbor visokoj vladi podnjeti, izvješće gosp. predsjednik, da je upravljavajući odbor držao za shodno taj nacrt dati na juridičku ocjenu prvaku naše pravne znanosti presv. gosp. dr. Marijanu Derenčinu — te će onda istom kad dobije tu ocjenu, taj nacrt visokoj vladi podnjeti. Primljeno na znanje.

Tajnik družtva pročita zatim dopis sl. kr. šum. ravnateljstva u Zagrebu, kojim dozvoljava izlet u državne šume, a pozivlje podčinjeno činovništvo, da u što većem broju skupštini prisustvuje. Uzeto na znanje.

Iza toga uzet je u pretres proračun za god. 1884., koj je po predlogu — kako je u izvješću tajnika priložen, kao prilog saobćen — i jednoglasno primljen, a isto tako predlog „Matrice Hrvatske“, da si družtvo uzme prostorije u sgradi „Sokol-Kolo-Matica“ odbor opunovlašćen, da prema stavci u proračunu navedenom za stan družtva u toj sгради stan najmi.

Time bude sjednica u 6 sati zaključena.

Domaća glasba, koja je svirala na trgu, zabavi nas do njeko doba noći.

II. Izlet.

Dne 13. kolov. ustavši rano da podjemo na odredjeni izlet obradovasmo se, videći izhodom sunca starca Kleka u podpunom sjaju.

U 6 sati krenusmo na kolih u sriez Mirkoviću, došav do mjesta gdje već kola dalje ići nemogu ter odkuda ćemo per pedes apostolorum put nastaviti, okrepismo se malim doručkom — a onda se veri preko jarugah, japagah, kamenja i ležećih kladah.

Prelazeći šume Jasenačku kosu, Ježovitar i Mirkorien, te od revira Smoňnik istoimenu šumu, divismo se prašumi, u kojoj nadjosmo 300-godišnje jеле uz omoriku, bukvу i javor.

Kod procjene, koja je preduzeta za izlučenje šumah g. 1873., pronadjena je tu po rali drvna gromada sa 100 norm. hватих.

U reviru Smoňnika, koj leži bliže do željezničke postaje u Gomirju, sagradjen je već prije izvozni put od 12 kilmt. duljine, 4 met. širine, a sada se pravi dalje na 95 klmtr. u revir Mirkovica sa troškom od 2:57 for. od tek. metra. Ovdje se izraduju bordonali, kusi za piljenice, bukove duge, vratila i vesla.

Jedan kbč. mtr. jelovine stoji 2 for. 90 novč. Trgovac mora platiti cielu taksu za sposobno tehničko drvo, nu uza sve to ipak razmjerno mnogo neizrađenog drva ostane, te je s toga donjekle težko i za trgovca, a i za šumara, koji imade premjeru preduzeti za točno proračunavanje tehničkog drva, te s toga mnogo toga u šumi ostane i sagnjije, što će se moći bolje unovčivati, kada se ti putevi jednom posagrade.

Ovdje je redovita preborna sječa, jer se najstariji razred drva sjeće.

Uredjenje šumah i sastavljanje odnosnih osnovah je u tečaju.

Služba šumarskog a i lugarskog osoblja je ovdje veoma naporna, poradi kamenitog gorskog teraina, a uz to velika trgovina i kradja, te je podpunim pravom njetko spomenuo, da bi se ovdje jedna godina službujućim činovnikom za dve računati morala, kao što kod vojnika u „Kriegsjahre“.

Došav pod večer u Gomirje, dočeka nas tu pod sjenicom na zgodnu mjestu postavljenom gospodin načelnik iste obćine, te razloživ i odmoriv se od u istinu naporna hoda, odvezosmo se na kolih natrag u Ogulin.

III. Skupština.

Dne 14. u 9 satih nastavljena bje skupština.

Gosp. predsjednik predloži za izpitivanje zaključnih računah za god. 1882. gosp. Perca, Smidta i Knoblocha, koji račune i blagajnu namah izpitaše, ter našav sve u redu, podpisaše odnosne zapisnike, te o tom skupštinu obavjetiše predloživ podjedno za ovjerovljenje zapisnika g. Laksara i Knoblocha.

G. tajnik uze čitati nova pravila družtva, koja su nakon dulje razprave uz njeke preinake primljena, te na drugom mjestu u cijelosti tiskane, te će se viš. vlasti na potvrdu podnjeti.

Gosp. predsjednik izvesti, da su dospjeli kamati od uloženih 1000 for. u štedioni podijeljeni siromašnom slušatelju šumarstva III. tečaja na kr. gosp. i šum. zavodu u Križevcim — Miji Krišković-u, — te da je ravnatelj dobarah baruna Prandaua, gosp. Adolf Danhelovski, družtvu priposlao svotu od 15 for. što je sve na znanje uzeto. —

Gosp. tajnik izvesti zatim, da dočim imade družtvo od unišlih dohodaka višak od 1000 for. uložen u štedioni, to da bi poput ostalih družtvah bilo najshodnije, da družtvo osnuje zakladu za podporu ubogih šumarskih udovicah sa iznosom od 5000 for., te dočim bude taj predlog i pravila te zakladnice —

koja su takodjer primljena — a ta zaklada na predlog gosp. Dojkovića nazvana imenom onog muža, koji imade najveće zasluge, da se to društvo iznova ustrojilo, ter je ta zaklada nazvana „zaklada na uspomenu prvog tajnika šumarskog društva, županijskog nadšumara — Vladoje Köröškenyi-a“. —

Zatim je pročitao g. tajnik kućni red za upravlј. odbor, što je na znanje uzeto.

Razpravu znanstvenoga pitanja, — kako bi valjalo na temelju redovite preborne sjeće u brdskih i planinskih predjelih šume uživati, odnosno urediti gospodarenje istih osobitim obzirom na vladajuće abnormalne odnošaje u gornjoj krajini, preuzeo bje gosp. Zobundjia, nadšumar, koja razprava će se na predlog gosp. Laksara u šum. listu objelodaniti, da na taj način mogu i druga gospoda svoje nazore razviti, a prama tomu da onda upravlј. odbor podnese predstavku na visoku vladu, da izda naredbu u tom pogledu za riešenje tog pitanja, ter za obdržavanje u gori navedenih slučajevih.

G. predsjednik položi zatim svoju čast, moleći da se preduzme izbor predsjednika, tajnika i jednoga odbornika, te je jednoglasno izabran predsjednikom g. Emil Durst, ravnatelj državnih šumah, tajnikom gosp. dr. Vjekoslav Köröškenyi a odbornikom bude izabran gosp. Drag. Laksar.

S ovim bude skupština po gosp. predsjedniku zaključena, a zatim je bio banket, te u ugodnoj zabavi sprovedosmo po podne, odprativ odilazeće na kolodvor, dočim njeki članovi odoše drugi dan t. j. 15. u Lokve, gdje su ih dočekali gg. šumari državnog dobra Fužine, ter kneževskog dobra Turn i Taxis, ter razvidiv tuj kneževsku veliku parnu pilu, te radionicu g. Mije Radoševića, koji se požrtvovno brine i nastoji, da se šumski obrt u tom kraju podigne, razidjosmo se večernjim vlakom kličuć svima, koji našu šumar. skupštinu kao i naš izlet omogućiše uz zahvalnost, „srdačni s bogom“. Drag. Laksar.

I z v j e š ē

tajnika o dielovanju upravljućega odbora hrv.-slav. šumarskoga društva, tečajem godine 1883.

Čast je podpisomu tajniku hrv.-slav. šumarskog društva na ime upravljućega odbora podnjeti VII. glavnoj skupštini, sliedeće godišnje izvješće o dielovanju i nastojanju upravljućega odbora, oko obstanka i širenja našega društva.

Ovogodišnji rad upravljućega odbora i predsjedništva odlikuje se osobitom dielatnošću u životu našega društva, kako ćemo putem ovoga razlaganja viditi, a napose može se kazati da je rad, predsjedništva tečajem ove godine uprav omogućio dalnji obstanak društva, koje je bilo zbog financijalnoga pitanja ne malo uzdrmano.

Netom je minulo godinu dana, što se je bila sastala VI. glav. skupština u bielom — poslije potresa preporodjenom — Zagrebu, te je doviknula iz vrha

zelene i šumovite zagrebačke gore svoj bratski pozdrav svim prijateljem našega šumarstva po čitavoj nam liepoj domovini, a eto nas sada opet ovdje izpod orijaša starca Kleka na sastanku, da branimo i širimo interes domaćega šumarstva.

Nijesmo se nadali sastati ovdje: VI. bo glavna skupština bila je zaključila, da se ljetosni VII. družtveni sastanak drži u Osjeku, i to zbog regionalne izložbe, koju je nakanilo bilo Slavonsko gospodarsko družtvo obdržati ove godine u Osjeku; nu pošto je nakanjena izložba odgodjena na buduću godinu, imao je upravlјajući odbor u smislu zaključka VI. glav. skupštine izabrati drugo mjesto za našu VII. glav. skupštinu, pa je zaključio, jednom obdržati glavnu skupštinu u gorskih krajevih Hrvatske, da se pruža sgoda strukovnjakom i prijateljem šumarstva ovih krajeva spoznati se sa našim družtvom i kod njega sudjelovati što oni, kako to radostno bilježimo, objeručke prihvatiše. U istom smislu radio je upravlјajući odbor, kad je skinuo sa skupštinskoga dnevnoga reda u pretres uzeti se imajuće pitanje: „O lovnom zakonu“ pridržav ga za buduću VIII. glav. skupštinu, koja će se jamačno u Osjeku sastati. Namjesto zakona o lovu smatrao je upravlјajući odbor za neobhodno i neodgodljivo staviti na dnevni red promjenu naših pravilah, kao pitanje, koje stoji u najužem savezu sa dalnjim uspješnim razvitkom našega družtva. Napokon pridodao je jošte jedno strukovno pitanje, koje je kadro probuditi pozornost naših gorskih šumara u čijem području se evo sakupismo i koje glasi: „Kako bi valjalo na temelju redovite preborne sječe u brdskih i planinskih šumskih predielih, šume učivati odnosno urediti gospodarenje istih, s osobitim obzirom na vladajuće abnormalne odnošaje u gornjoj krajini. Za izvjestitelje u ovom pitanju pošlo je odboru za rukom predobiti odličnu gospodu kr. šumarskoga inspektora Miju Vrbanića i nadšumara Miju Zobundiju.

Za da se uzmogne sa glavnom skupštinom po običaju što poučnija ekskurzija svesti, obratio se je upravlјajući odbor na kr. državno šum. ravnateljstvo u Zagrebu, te je izhodilo dozvolu od kr. šumar. ravnatelja gospodina Milana Dursta posjetiti njeke šumske instruktivne prediele gorskih bližnjih državnih šumah kod Jasenjka, koju je dozvolu ravnatelj najvećom pripravnosću podielio dapače i odredio, da nam budu naši sudrugovi i zvaničnici u svemu i svačem na ruku.

Napon pobrinulo se je predsjedništvo za olakšicu voznih cienah kod parobrodarskoga družtva i raznih željeznica, koja nam se pripravna odazvaše.

Toliko o pripravah s kojima je upravlјajući odbor i predsjedništvo priredilo ovogodišnju VII. glavnu skupštinu u Ogulinu, a sad nam se valja obazreti na ostali godišnji rad upravlјajućega odbora i predsjedništva, u njegovih glavnih momentih.

Od poslednje glavne skupštine držao je upravlјajući odbor 6 sjednicah i to 5/XI. — 30/XII. — 3/II. — 14/IV. — 7/VII. — 28/VIII. u kojih je vršio zaključke prošle glavne skupštine, stranom nove inicijative poprimio, i rješio poslove administrativne naravi. Izim toga sastao se jošte pododbor za sastav-

ljanje potrebitoga nam kućnoga reda po 2 puta, pododbor za izraditi predstavku na visoku vladu zbog potrebitoga preustrojstva šumarske uprave 3 put, pododbor za šumski zakon jedan put, pododbor zbog predstavke na vladu i sabor radi naumljenoga neopravdanoga zapostavljanja županijskih nadšumarah kod predstojeće reorganizacije upravnih oblastih jedan put; bilo je dakle u iztaknutom vremenu 6 odborskih i 7 pododborskih, ukupno 13 sjednicah.

Predstavku na visoku vladu zbog potrebitoga preustrojstva šumarske uprave predana je po nadbiskupskom šumarniku, odborniku F. Rosipalu i nadšumaru gjurjevačke imovne občine V. Malinu dne 15. veljače t. g. u ruke preuzvremenom gospodinu banu L. grofu Pejačeviću.

Do ove glavne skupštine stoji osnovu kućnoga reda s obzirom na novo podnešena pravila odobriti, kako ga izradi upravljujući odbor jošte na temelju starih pravilah; a izvješće odbora i pododbora za konačnu redakciju šumskoga zakona podnjeti će g. predsjednik sl. skupštini ustmeno.

O prelogu V. glavne skupštine tičućeg se viših državnih šumarskih izpitah i inih predlogah iz prijašnjih glavnih skupština upitalo se je predsjedništvo više puta tečajem godine kod dotičnoga odsjeka visoke kr. zemaljske vlade, nu nije polučilo sve do sele nikakovo rješenje.

Nadalje sklopilo je predsjedništvo ugovor sa tiskarom C. Albrechta, da si osigura tiskanje lista po jednoličnoj tarifi.

Što se tiče družvenoga lista, izlazi list novom godinom u većem formatu i obilnijega sadržaja. Uz zamenu za naš list dobivamo: „Tharandter forstliches Jahrbuch“ redigiran po Judeichu; „Forstzeitung“ redigiran po G. Hempelu; „Centralblatt für des gesammte Forstwesen“ redigiran po dr. A. Sekendorfu; „Handelsblatt“ für Walderzeugnisse; Mittheilungen des Krainerisch-Küstenländischen Forstvereins; „Österreichische Monatsschrift für Forstwesen“ redigiran po A. Miklitzu; „Gospodarski list“; „Težak“ u Beogradu; „Gospodarski poučnik“ u Šibeniku; „Slavonski gospodar“.

Raz toga predbrojimo: „Öst.-ung. Centralblatt für Walderzeugnisse“; „Allgemeine Forst- und Jagdzeitung“; „Zeitschrift der deutschen Forstbeamten“; „Deutsche Jagdzeitung“; „Forstliche Blätter“.

Upravljujući odbor nije propustio nestoru hrvatskoga šumarstva umirovljenomu c. kr. šumarniku i suradniku našega lista g. Antunu Tomiću, dne 6. siečnja t. g. čestita k njegovu 80. rođendanu.

Naše društvo bilo je po odboru slavonskoga gospodarskoga društva pozvano, da sudjeluje kod tamošnje glavne skupštine, te je zamolilo družvene članove gg. I. Šmidingera i I. Brnčića, da ga tamo zastupaju. Pozivu dolnjo-austrijskoga šumarskoga društva, da sudjelujemo kod njihove glavne skupštine dne 30. srpnja u Melku, odazvasmo se pozdravnim telegramom.

Predsjedništvo obratilo se je jošte prošle godine na visoku vladu zbog godišnje podpore, a pošto ostade predstavka bezuspješna ponovilo je predsjedništvo tu predstavku dne 16 I. t. g. te ju je što bolje obrazložilo; na tu predstavku stigne dne 26 II. t. g. pod brojem 2582 visoko rješenje, da će se na

naše društvo obzir uzeti kod sastavljanja zemaljskoga proračuna za buduću godinu 1884., koliko će to sredstva zemlje dopustiti, a kad su poslovi narodno-gospodarstvene privrede kod visoke vlade prošli iz rukuh savjetnika g. A. Stojanovića, a ruke savjetnika g. M. Halpera, nije predsjedničtvo propustilo kod velemožnoga gospodina novoga vladinoga izvjestitelja narodno - gospodarstvenoga odsjeka naglasiti potrebiti obstanak, svrhu i važnost našega društva za naše šumarstvo i hrvatske strukovnjake, te društvo što toplije preporučati. Plod tomu nastojanju je čvrsta nada, da će naše društvo buduće godine uživati zemaljsku podporu.

Što se tiče nutarnje kretnje u našem društvu nastojalo je predsjedničtvo društvo što više time učvrstiti i razsiriti, da zadobije nove članove i prijatelje ; naročito nastojalo je opetovano, da društvo zahvati korien u susjednoj Bosni i Hercegovini, koje zemlje sada spadaju u Austro-Ugarsku državnu svezu ; u tom smislu obratilo se je predsjedničtvo na c. kr. namjestnika baruna F. Nikolića Budnjanskoga u Sarajevo, nu žali bože neodazva nam se nijedan šumar s onkraja Une i Save. Naše društvo broji samo jednoga člana od bosanskih šumarskih strukovnjakah, a to jošte od prije.

Izmedju gradova pristupi na poziv predsjedničtva u društvo grad Koprivnica i grad Požega. Od veleposjeda pako imovna občina Otočka sa 10 for. i gg. Türk i Turković, vlastnici dobra Kutjevo, godišnjim prinosom od 20 for. i g. Gustav Taussig.

Svršetkom godine 1882. izstupilo je iz društva 7 članovah i to: grof Julio Janković, Drag. Böllein, Fr. Bönl, V. Horvat, A. Losert, Iv. Dražić, I. Rajković; dvojica su člana prestala držati list: V. Vihodil, D. Hlava ; tri su člana umrla: posjednik A. Schönburgher u Sisku, upravitelj dobara vlastelinstva Djakovačkoga Ante Malin, okružni šumar Kosta Agjić. — Slava njim ! — Time gubi naše društvo u svom godišnjem dohodak ukupno 44 for. Ima doduše jošte članovah, koji su tečajem ove godine izstupiti zaželjeli, nu pošto su to prekasno predsjedničtvu prijavili, drži isto, da su u smislu §. 10. naših pravilah jošte ove godine dužni ostati u društvu, a s toga nije bilo predsjedničtvo u položaju na te zakasnjele prijave obzir uzeti.

Nasuprot tomu imamo 15 novih članovah i to: Imovna občina Otočka, veleposjed u Kutjevu (gg. Türk i Turković), grad Koprivnica, grad Požega, Gustav Taussig, zatim gg. šumari Ivan König, Ivan Donadini, Miladin Striga, Deni Sever, Andrija Gettvert, Elzear Mlinarić, Božidar Kranjc, M. Kajganović, Vinko Dračar, Mio Gürtljer i Adam Petrović, a napokon sl. trgovačka komora u Zagrebu, sa ukupnim godišnjim prihodom od 85 for. a. vr.

Sa predbrojnici, dotično sa lugarskim osobljem, nestoji stvar tako povoljno ; tu je izstupilo koncem godine 1882. njih 25, a nijedan nije pristupio ; izstupilo bi njih tečajem god. 1883. još i više, ali se predstojničtvo i tu drži ustanove napomenutoga §. 10. društvenih pravilah ; različiti su razlozi tomu izstupu : stranom, što su njeki lugari odpušteni, drugi premješteni, treći umirovljeni, njeki u Bosnu prošli, njeki nepoznatoga domicila, i napokon, što se je od njih

višegodišnja zaostavša članovina u smislu skupštinskoga zaključka utjerati na stojala. U tom pogledu mogli bi šumski uredi našemu družtvu mnogo više pri ruci biti. —

Za godinu tekuću broji naše družtvo:

9 začastnih članovah.

1 člana po 100 for. . . .	100 for.	godишnjega prinosa.
1 člana po 50 for. . . .	50 for.	
2 člana po 25 for. . . .	50 for.	
8 članovah po 10 for. . . .	80 for.	
1 člana po 9 for. . . .	9 for.	
7 članovah po 6 for. . .	42 for.	
13 članovah po 5 for. . .	65 for.	
155 članovah po 4 for. . .	620 for.	
77 članovah po 3 for. . .	231 for.	
60 članovah po 2 for. . .	120 for.	

Ukupno 334 člana sa 1367 for. godišnjega dohodka.

Ova svota predstavlja ujedno i prihod za tekuću godinu.

Pošto je pako potreba, glasom proračuna pred lanjskom glavnom skupštinom, po upravljućem odboru za tekuću godinu izkazana sa 1811 for., to ima ove godine manjka 444 for., koj manjak ima dovoljna pokrića u družtvenih tražbinah iz prijašnjih godina.

Što se finansiјalnoga stanja družtva tiče, poznato će biti, da su bile po blagajničkom zaključku od 1. srpnja 1882. — dakle tik izpred prošle godišnje glavne skupštine — družtvene tražbine kod raznih članovah izkazane sa ogromnom svotom od 1854 for. 23 nč. a. vr. Ovakovu silnu svotu — 4 i 5 godišnji zaostatci na članarini — gledom na naše družtvene odnošaje utjerati nije malen administrativni rad, pa je predsjedničtvu, koje je svratilo svu svoju pozornost na finansiјalno pitanje družtva, zadalo ogromnoga posla; nu predsjedničtvu našlo je podpunu utjehu za svoj, u tom pogledu uloženi trud, jer mu je pošlo za rukom u porazmjernekratkom roku od 9 mjesecihi cielu ovu svotu unovčiti do samo 202 for., koji su jošte na dugu; unišlo je dakle do danas na zaostalih družtvenih tražbinah za prošle godine (do 31. XII. 1882.): 1652 for. Prem je prošla glavna skupština opunovlastila upravljući odbor, da svotu zaostatakah utjera sudbenim putem, bilo je do predsjedničtva, ipak u vrlo riedkih samo slučajevih ovo sredstvo upotriebiti, jer su se članovi, pripoznav svoje dužnosti, hvale vriednom pripravnosću odazvali, ako već ne prvom, to ipak drugom i trećem pozivu predsjedničtva.

Od tekuće članarine za ovu godinu ima samo jošte na dugu 118 fr. tako dakle, da je ukupno na dugu članarine 320 for. Od ove svote biti će 100 fr. neutjerivo, što molimo sl. skupštinu na znanje uzeti.

Blagajnički dnevnik izkazuje današnjim danom 1489 for. 34 novč. a. vr. Dočim će dotjeći svota sa 5—600 for. za namirenje ovogodišnjih naših potreba i za troškove u novoj godini dok prispjeva nova članarina, to će ostati koncem

ove godine glavnica od 1000 for. koristonosno uložena kod prve hrvatske štedionice u Zagrebu. Za tekuću godinu dopitao je upravljajući odbor iz tih kamatah slušatelja III. šumarskoga tečaja u Križevcima, Miji Križkoviću 40 fr., vrednomu i siromašnomu mladiću, kao podporu za poučno putovanje.

Ovom zgodom napomenut nam je, da je upravljajući odbor tečajem ove godine družtvenu blagajnu tri put pregledao, te ju u redu nalazio.

Nadalje se sastoji jošt družtvena imovina po glasu odnosnih našastarah

iz knjigah u vrednosti 267 for. 63 novč.

„ slikah „ „ 150 „ 80 „

„ pokućtva „ „ 119 „ 10 „

Prelazeći na proračun potrebe i proračun pokriča našega družtva za buduću godinu, koji evo u prigibu sliede te, uzporediv potrebu 2000 fr. sa potrebom od 1811 for., ove godine, kako je bila primljena po lanjskoj glavnoj skupštini, vidi se, da je potreba za 189 for. veća; nemože da bude drugčije, potrebe bo svih sličnih družtvah, koji njeki plemeniti i koristni cilj pred sobom imadu, rastu sve to više sa duhom vremena, jer takova družtva imaju svestranimi interesi svojih članovah udovoljiti. Ujedno vidi se, da ostane nepokrito 350 fr. Da se ovaj manjak pokrije iz onih 1000 for., kojih težkom brigom sprawismo za ine svrhe družtva, nestalo bi za 2 i pol godine tih 1000 for., a ipako se nebi time doskočilo kroničnom deficitu. Upravljajući odbor nada se tomu deficitu priskočiti 1. kroz umnoženje članovah, 2. kroz shodnu promjenu pravilah, pa si je smatrao za dužnost na to sl. skupštinu upozoriti time, što je stavio na dnevni red pretresivanje novih pravilah. Što se pako tiče umnoženja članovah, stavlja na srce svakomu pojedinomu članu, da nastoji družtvu steći što više prijateljiah.

Time svršuje družtveni tajnik svoje godišnje izvješće o radu upravljajućega odbora, ostavljajući sl. skupštinu na ocienu na koliko je odboru pošlo za rukom uspijeti sa svojim nastojanjem oko družtvenih interesah.

Na svršetku jošte jednu: Glavna skupština, držana prošle godine u Zagrebu, ustrojila u odboru jedno novo mjesto, naime mjesto urednika našega družtvenoga organa, koje je zvanje do sada ujek bilo skopčano sa tajničkim mjestom. Poslovi tajnika i urednika bili su dakle ove godine razdieljeni, pa je i gl. skupština prošle godine u to ime dvie nagrade odredila; to je sliedilo zbog odnošajah nama poznatih, jer je za onda družtveni tajnik stanovao po svom službenom zvanju izvan Zagreba, te su mu tajnički poslovi uslid toga morali zapinjati. Međutim su se promienile okolnosti, te sada možda nebi bilo razloga oboje poslove dieliti, a družtvu priteći će time možda i koja novčana prištednja. O tom će imati sl. glavna skupština načelno rješenje izreći.

Uvaživ te okolnosti polažem ovim tajničku čast opet natrag u ruke gl. skupštine iz koje ju dobih, te si pridržajem čast odbornika, zahvaliv se na povjerenju glavne skupštine, koje mi izkaže lanjskim izborom, te uvjeriv sl.

skupštinu, da sam si držao za dužnost tečajem ove godine po mogućnosti svoje sile posvetiti družtvenim interesom.

Neka izvoli dakle gl. skupština smatrati tajničko mjesto izpraznjenim.

U Zagrebu 1. kolovoza 1883.

Dr. Vjekoslav Köröškenyi.

Proračun

o potrebi i pokriću hrv.-slav. šumarskoga družtva za upravnu godinu 1884. kako ga družtveni tajnik predloži VII. glav. skupštini držanoj 12. i sliedećih danah mjeseca kolovoza 1883. u Ogulinu, i kako ga ona prihvati.

Tek. broj	P r e d m e t	for.	Opazka
P o t r e b a :			
1	Družtvenomu tajniku nagrada	200	
2	Uredniku lista nagrada	200	{ odšteta za po- štarinu odpada
3	Stanarina, podvorba i loženje	200	
4	Nagrada suradnikom lista	200	
5	Za tisak časopisa	700	ako bude popu- larnoga dodatka.
6	Za odpravljanje lista	60	
7	Pisarničke potrebe i tiskanice	30	
8	Za prepisivanje družtvene korespondencije	50	
9	Poštarina predsjedničtva	30	
10	Za strukovne časopise i knjige	60	
11	Za vezanje družtvenih knjigah	20	
12	Za pokućstvo (ormar za knjige)	40	
13	Troškovi prigodom glavne skupštine	50	
14	Nova godina podvorniku i 2 listonošom po 5 for.	15	
15	Poslužniku	36	
16	Za diplome i nepredviđljive troškove	109	
	Ukupno	2000	
P o k r i Č e :			
1	Članarina kao ljetos	1367	
2	Od 25 novih članovah po 4 for.	100	
3	Oglasi	30	
4	Za diplome od 25 članovah	25	
5	Prišteđnja u tekućoj godini	128	
	Ukupno	1550	
	Ostane nepokrito ...	350	

U Zagrebu, 26. srpnja 1883.

Predsjedničtvo
hrv.-slav. šumarskoga družtva.

Period-

0 blagajničkom rukovanju hrv.-slav. šumarskog društva za god. 1882.

Ranzhoen

Čuj, vidi pa se divi!

Piše **M. Starčević**, kot. šumar u Virju.

Prošle godine napisa odlični moj prijatelj g. Dušan Ilijć, kot. šumar u Kosinju vrlo zanimivu razpravici o svom kotaru — medju ostalim čudi se također i nastoji pronaći uzroke što je krivo, da narod toli nemilice šumu hara? — Šumari u sretnijih okolnostih no smo mi, čitahu nekim začudjenjem i skoro podvojavahu o istinitosti navodah, da jedan šumski kotar — vrlo slabo napučen — broji godišnjih 1.500 kom. šumskeh prestopakah.

U mjesecu rujnu pr. god. sastadoh se u Zagrebu sa prijatelji, a naročito razgovarah prijateljem Ilijćem, kojemu pripovedah gospodarstvene odnošaje u mojoem kotaru — taj mi kao i ostali nevjerovaše — pak s toga da ih posve o istinitosti osvjedočim, neka čuju sliedeće:

Pisarnički posao kotara Virovskog dielio se prošle godine ovako:

1.	vodjenje uručb. zapisnika	2.043	brojevah
2.	" kazn. registra	7.988	"
3.	" dražb. zapisnika	664	"
4.	" bezpl. dozn. zapisnika . . .	182	"
5.	" platež. dozn. zapisnika . . .	622	"
6.	" izvoznog zapisnika	75	"
7.	" alfabetnog registra	2.043	"
ukupno . . .			13.617 brojevah.

Uračunav za riešenje, provedbu prepis i odpravak svakog broja samo 10 časakah, potrebno bi bilo za ukupno riešenje na godinu 136.170 časakah ili 2269 satih.

Ako se uzme u obzir da godina ima 365 danah, te da ako šumar svaki dan neradi od 8 do 12 satih prije podne, zatim od 2 do 6 satih poslje podne, iznašalo bi istom 2920 satih rada!! —

Kotar Virovski proteže se od Apatovca (blizu Križevca) do Turnašice (kraj Virovitice) — dakle kroz 21 milju, područne su mu političke obćine: Pitomača, Gjurgjevac, Virje, Novigrad, Peteranac i Sokolovac, brojeće ukupno 65 sela, sa 8650 selištah; svakomu od ovih selištah imadu se ogrevna drva bezplatno doznačiti, — osim toga dužan je šumar na godinu bar četiri puta celoga kotara šume u površini od 47 hiljadah ralih obići, te o nalazu nakon izvida, svoje izvješće podnjeti — tako da sam prošle godine, neuračunav putovanja u večer kasno i jutrom rano probavio na putovanju 168 danah.

Sve troškove navedenih putovanja imadem iz godišnjih 200 for. putnog paušala namiriti — ako zastupstvo povisi paušal i pridieli pisara, to nebude potvrđeno radi nuždne štednje i jer obстоji običaj „da kot. šumari u obće svoje pisarničke poslove obavljati moraju“.

Što takova može se pravedno jedino u starom provincijalu tražiti, gdje se pisarija šumara odnosi na kakovih 100 do 120 brojevah, u ostalom u Krajini

imadu šumari većinom pisare, — akoprem da su mnogo siromašnije imovne obćine. — Prije spomenuh da ovaj kotar broji 7988 prijavljenih šumskih prekršajah, a gdje su neprijavljeni ! —

U drugih predielih, gdje je mara, ljubavi i volje za šumarstvo, bi se vodile stroge iztrage i potraživala sredstva, kako da se na put stane tomu haranju — kod nas pako bude istom nakon jedne ili dve godine pozvat na likvidaciju — ako dodje dobro — ako ne, još bolje — prestupnik bude odsudjen iz ogluhe — a tada u mjesto da se dosudjena odšteta utjera — spravi se prešlušni kazneni register u trajno stanje mira.

Imade seljakah, koji su cieli svoj posjed prepisali na ženu, dugujući imovnoj obćini po 200 do 400 for. radi samih šumskih štetah, da im nebi tobože poslie bio prodan.

Branjevine većinom su uništene, grabe zarušene, plot raztrgan — narod znajući da će istom nakon godine ili dve biti pozvat na račun, a na platež odštete nikada pritjeran, nastoji sve svoje potreboće kao: sol, obuću, porez, svjetilo i t. d. iz šume namiriti, pa nebude li naskoro otomu lieka, bojat se je, da će nas morat poput Mlietčanah proklinjati, i suznima očima sjećati se današnje uprave.

U Virju, 2. srpnja 1883.

I z k a z,

kada je godine 1882. i 1883. u okolici grada Zagreba i Maksimira počimalo cvjetati šumsko drveće i grmlje. Bilježeno po Josipu Ettingeru, kr. katast. šumar. nadzorniku.

P r e d m e t	Dan mjesec i godina cvatnje	
	1882	1883
Klen. Acer campestre	10. trav.	8. svibnja
Javor mlieč. Acer platanoides.....	18. trav.	10. svibnja
Javor bieli. Acer pseudoplatanus	30. ožuj.	4. svibnja
Žestika. Acer tartaricum.....	12. trav.	10. svibnja
Javor pojavac. Acer negundo	25. ožuj.	20. trav.
Kesten divlji. Aesculus Hippocastanum	4. trav.	5. svibnja
Pajasen. Ailanthus glandulosa.....	2. lipnja	16. lipnja
Jalša ili jova crna. Alnuš glutinosa	28. veljače	16. ožujka
Jalša biela. Alnuš inacana.....	25. veljače	13. ožujka
Badem. Amigdalus communis	10. ožujka	6. trav.
Breza. Betula alba.....	12. ožujka	26. ožujka

P r e d m e t	Dan, mjesec i godina cvatnje	
	1882	1883
Žutika. <i>Berberis vulgaris</i>	16. trav.	6. svibnja
Grab. <i>Carpinus betulus</i>	12. trav.	5. svibnja
Kesten pitomi. <i>Castanea vesca</i>	28. svibnja	15. lipnja
Koprivić. <i>Celtis australis</i>	12. trav.	8. svibnja
Pucalina. <i>Colutea arborescens</i>	14. trav.	8. svibnja
Svibovina. <i>Cornus sanguinea</i>	8. svibnja	3. lipnja
Dren. <i>Cornus mascula</i>	26. veljače	11. ožujka
Ljeska. <i>Corilus avellana</i>	20. veljače	15. ožujka
Gunja japanska. <i>Cydonia japonica</i>	19. ožujka	18. trav.
Gunja obična. <i>Cydonia vulgaris</i>	20. trav.	12. svibnja
Zanoviet obična. <i>Cytisus laburnum</i>	15. trav.	7. svibnja
Likovac. <i>Daphne mezereum</i>	18. veljače	5. ožujka
Kurkovina biela. <i>Evonimus europeus</i>	18. trav.	16. svibnja
Kurkovina crna. <i>Evonimus verucosus</i>	24. trav.	26. svibnja
Kurkovina širolista. <i>Evonimus latifol.</i>	20. trav.	18. svibnja
Bukva rana. <i>Fagus sylvatica</i>	10. trav.	2. svibnja
Bukva pozdna. <i>Fagus sylvatica</i>	22. trav.	15. svibnja
Jasen bieli. <i>Fraxinus excelsior</i>	10. trav.	28. trav.
Jasen crni. <i>Fraxinus ormus</i>	16. trav.	4. svibnja
Žuti trn. <i>Hippophae rhamnoides</i>	8. trav.	26. trav.
Orah. <i>Juglans regia</i>	12. trav.	9. svibnja
Smreka (borovica). <i>Juniperus communis</i>	20. ožujka	12. trav.
Zimolez (kalina). <i>Ligustrum vulgare</i>	12. svibnja	3. lipnja
Kozilac obični. <i>Lonicera xylosteum</i>	10. trav.	10. svibnja
Glog bieli. <i>Mespilus monogynia</i>	20. trav.	12. svibnja
Glogovac. <i>Mespilus oxyacantha</i>	15. trav.	16. svibnja
Mušmula. <i>Mespilus germanica</i>	16. trav.	14. svibnja
Dud bieli. <i>Morus alba</i>	20. trav.	18. svibnja
Dud crni. <i>Morus nigra</i>	24. trav.	20. svibnja
Jela. <i>Pinus pectinata</i>	14. trav.	8. svibnja
Bor crni. <i>Pinus austriaca</i>	10. svibnja	24. svibnja
Bor bieli. <i>Pinus sylvestris</i>	25. trav.	26. svibnja
Omorika (smreka). <i>Pinus picea</i>	10. trav.	8. svibnja
Ariš. <i>Pinus larix</i>	20. ožujka	24. travnja
Borovac. <i>Pinus strobis</i>	24. trav.	16. svibnja
Boric. <i>Pinus viridis</i>	2. trav.	30. svibnja
Platana. <i>Platanus orientalis</i>	20. trav.	22. svibnja

P r e d m e t	Dan, mjesec i godina cvatnje	
	1882	1883
Topola biela. <i>Populus alba</i>	24. veljače	10. ožujka
Jablan. <i>Populus pyramidalis</i>	10. ožujka	30. ožujka
Topola siva. <i>Populus canescens</i>	26. veljače	14. ožujka
Divlja trešnja. <i>Prunus avium</i>	14. ožujka	26. trav.
Višnja. <i>Prunus cerasus</i>	16. ožujka	26. trav.
Višnjev. <i>Prunus chamaerasus</i>	26. ožujka	4. svibnja
Šljiva bistrica. <i>Prunus domestica</i>	22. ožuj.	28. trav.
Sremsa. <i>Prunus domestica</i>	12. ožuj.	26. trav.
Trnjina. <i>Prunus spinosa</i>	14. ožuj.	20. trav.
Mukinja. <i>Pyrus area</i>	16. trav.	14. svib.
Divlja kruška. <i>Pyrus communis</i>	20. ožuj.	26. trav.
Divlja jabuka. <i>Pyrus malus</i>	22. ožuj.	26. trav.
Brekinja. <i>Pyrus terminalis</i>	20. trav.	15. svib.
Hrast lužnjak rani. <i>Quercus pedunculata</i>	12. trav.	28. trav.
Hrast lužnjak pozni. <i>Quer. peduncul. laci</i>	14. svib.	24. svib.
Hrast kitnjak rani. <i>Quer. sessifl. var. ovalifolia</i>	28. ožuj.	16. trav.
Hrast kitnjak poz. <i>Quer. sissili. forma serotum</i>	22. trav.	10. svib.
Cer rani. <i>Quercus austriaca</i>	16. trav.	10. svib.
Cer pozni. <i>Quercus ceris</i>	26. trav.	18. svib.
Hrast medunac obični. <i>Quercus pubescens</i>	5. trav.	20. trav.
Pasjakovina biela. <i>Rhamnus catharticus</i>	8. svib.	26. svib.
Trušljikovina. <i>Rhamnus frangula</i>	12. svib.	28. svib.
Ruj obični. <i>Rhus cotinus</i>	14. svib.	30. svib.
Ruj kiseli. <i>Rhus thypinum</i>	5. lip.	16. lip.
Grozdić. <i>Ribes rubrum</i>	24. ožuj.	12. trav.
Ogrozd. <i>Ribeš glosularia</i>	18. ožuj.	10. trav.
Bagrem obični. <i>Robinia pseudoacacia</i>	2. svib.	25. svib.
Bagrem čekinjasti. <i>Robinia carnea</i>	4. svib.	28. svib.
Vrba biela. <i>Salix alba</i>	2. trav.	20. trav.
Bjeloiva. <i>Salix caprea</i>	26. velj.	14. ožuj.
Prava iva. <i>Salix cinerea</i>	12. trav.	26. trav.
Paiva. <i>Salix aurita</i>	10. ožuj.	28. trav.
Vrba cvjetnjača. <i>Salix acuminata</i>	16. ožuj.	8. trav.
Vrba krhka. <i>Salix fragilis</i>	24. ožuj.	15. trav.
Bekva vezovina. <i>Salix viminalis</i>	10. ožuj.	2. trav.
Zukva. <i>Salix helix</i>	16. ožuj.	8. trav.
Vrba žuta. <i>Salix vitelina</i>	10. trav.	28. trav.

P r e d m e t	Dan, mjesec i godina cvatnje	
	1882	1883
Vrba rakita. <i>Salix purpurea</i>	20. ožujka	10. trav.
Zova ili bazga crna. <i>Sambucus nigra</i> s a	2. svib.	22. trav.
Zova crvena ili divlja zovika. <i>Sambucus racemosa</i>	8. trav.	14. svib.
Jorgovan. <i>Syringa vulgaris</i>	25. ožuj.	4. svib.
Jarebika. <i>Sorbus aucuparia</i>	20. trav.	24. svib.
Oskoruša. <i>Sorbus domestica</i>	18. trav.	20. svib.
Klokočika. <i>Staphylea pinata</i>	15. trav.	10. svib.
Tisa. <i>Taxus baccata</i>	24. ožuj.	18. trav.
Smrekuša. <i>Tuja orientalis</i>	8. trav.	26. trav.
Lipa širolista. <i>Tilia grandifolia</i>	2. lip.	8. lip.
Lipa biela. <i>Tilia argentea</i>	5. lip.	14. lip.
Lipa malolistna. <i>Tilia parvifolia</i>	9. lip.	18. lip.
Lipa šumska. <i>Tilia europea</i>	30. svib.	12. lip.
Briest crveni, vezovina. <i>Ulmus campestris</i>	12. ožuj.	26. ožuj.
Briest bieli. <i>Ulmus effusa</i>	14. ožuj.	2. trav.
Briest jagnjed. <i>Ulmus suberosa</i>	14. ožuj.	6. trav.
Hudika erljena. <i>Viburnum opulus</i>	14. trav.	4. svib.
Hudika crna. <i>Viburnum lantana</i>	24. ožuj.	16. trav.
Divlja ruža. (Šipkovina) <i>Rosa canina</i> ,	8. svib.	26. svib.

Različite viesti.

Naredba visoke vlade proti bezrazložnomu tamanjenju divljači. Kralj. zemalj. vlada, izdala je svim kr. podžupanijam, svim kr. kotarskim uredom i svim gradskim poglavarstvom sliedeću okružnici:

„Povodom upita jedne kr. podžupanije kako se ima komentirati §. 12. i 13. zak. članka XVIII. od g. 1870. o lovnu, da se točnim tumačenjem rečenih §§. uz mogu poprimiti sredstva, koja bi bezrazložnomu tamanjenju koristne divljači na put stala, izdao je kr. ovaj vladni odjel za unutarnje poslove sliedeću odluku, koja se kr. kot. uredu, kr. podžupaniji, gradskomu poglavarstvu znanja i ravnjanja radi priobčuje.

Zakonski članak XVIII. od g. 1870. o lovnu doduše nesadržaje posebne ustanove glede načina, kojim se ima divljač loviti, a da se nezatre, kao ni glede mjerah, koje bi valjalo poprimiti proti onim, koji premda ovlašteni na lov, ovlast oву zlorabe i divljač bezrazložno i bezumno tamane i ubijaju — ali je zato §. 2. rečenoga zakonskoga članka, koj govori o sticanju prava lova, dosta jasnu ustanovu u obranu razploda divljači postavio. Upitni §. naime izrično veli: „Pravo lova stiče se dozvolom, kojom se dopušta, da se na otvorenom lovnom zemljištu, nalazeća se koristna divljač . . . goji i da se u najshodnije vrieme umjetnim načinom hvata, sa psi lovi ili tjera i ubija itd.

Prema ovomu glavnому načelu zakona vlastna je politička oblast svaku zlopotražu ovlaštenoga zakupnika ili samoga vlasnika lova, kojom se razborita gojitba koristne zvjeradi u pogibelj stavlja — shodnimi zabranami i naredbami odstraniti.

Imenito upućuje se kr. kot. ured, kr. podžupanija i grad. poglavarstvo povodom višestranih prijavah, da pojedini zakupnici slože kad kada veliko družtvo, sastojeće se od svih lovaca občine, te onda svi ovi razmjerne kroz zakupnika zakupinu plaćaju, kao i to, da pojedini občinari uzmu u zakup lovište, a onda svakomu koji to saželi, uputne dozvole za jedan ili 2 for. na godinu izdavaju, i tim postupkom kaže §. 12. jer pri tom tada sva občina lovi, da u buduće obzirom na to, što svako podzakupljivanje bez dozvole nadležne oblasti (§. 13.) zakon izrično zabranjuje, u svakom takovom slučaju, gdje se glavna svrha zakona, razborita naime gojitba koristne divljači, kroz gori spomenute ili ovim slične nepodobštine, nepomišljenim ili nerazboritim postupom zakupnika ili samoga vlasnika osujetiti mora, ovoga bud globom označenom u §. 37. zak. o lovu, bud gubitkom prava uživanja lova na uzkupljenom lovištu, kazni. Jednako imati će kr. podžupanije i t. d. i proti nepovlaštenim podzakupnikom u smislu citiranog zakona postupati.

Pod sadržajem §. 12. zak. o lovu, da se lovišta mogu u zakup dati samo takovim zakupnikom, koji su neporočna života, razumjeva se i to, da nemože zakupnikom postati onaj, koji je radi prekršaja proiztekavšeg iz koristoljubja ili vredjajućega javnu eudorednost obsudjen ili obtužen ili koji stoji pod stečajem.

§. 13. zakona o lovu, koji veli: „da se u zakup uzeta lovišta nesmiju pod prietnjom kazne §. 37. bez dozvole kotarskoga suda u podzakup dati“, smisao je doduše taj, da samo od čina dražbe poznati zakupnik bio pojedinac ili član tada imenice najaviti se imajućeg družtva, lovit smije, i da se imena po zakupniku složena družtva, ili pomnožanje jur postojećega, političkoj oblasti pod prietnjom posliedicah §. 37. zak. čl. XVIII. od 1870. prijaviti imadu, ali se takovomu zakupniku nemože zabraniti, da povede sobom u lov znanca, prijatelja ili rođaka svoga, providjena dakako onimi izpravami, koje zakon zahtjeva — sve u predpostavi, da se time nevredja glavno zakonsko načelo, da se koristna zvjer razborito lovi.

Kr. ova podžupanija imati će stoga prema gornjemu uvjetu u buduće kod razpisivanja dražbe o zakupu lovišta staviti u dražbene uvjete gore u svrhu razploda divljači i prepriječenja bezraložnog tamanjenja iste odredjene ustanove, koje će dostača — zakupnika za vrieme trajanja sklopljenog ugovora pod prietnjom u zakonu označenih posliedicah vezati.

† Umro. Dne 13. srpnja t. g. umro u Fürstenfeldbruku kraj Monakova, jedan najglasovitijih šumarah, tajni savjetnik Dr. Gustav Heyer, profesor šumarstva na sveučilištu u Monakovu, u 58. godini zasluznog života. Pokojnik stekao si je na polju šumarske znanosti neumrlih zasluga, njegova diela o proceni bijahu upravo epokalna. Pokoj mu duši!

Šumarski državni izpit u Zagrebu. Visoka kr. zemaljska vlada, izdala je na dne 21. lipnja pod br. 24449. sliedeći oglas: Dne 8. i slijećih danah mjeseca listopada 1883. obdržavati će se kod kr. vladnog odjela za unutarnje poslove državni izpit za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva, propisan naredbom obstojaloga ministarstva za ruderstvo i zemljotežtvu od 16. siječnja 1850. (zemalj. zakonski vladni list za Hrvatsku i Slavoniju od g. 1850. komad V.)

Ovo se svim onim, koji žele postići ovlaštenje za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva, te položiti rečeni viši državni izpit, daje na znanje s naročitom primjetbom, da imadu svoje molbenice, obložene potrebitimi svjedočbami podnjeti kralj. vladnom odjelu za unutarnje poslove do konca kolovoza t. g. i to, ako su u službi javnoj, putem predpostavljene si oblasti, inače putem svoje nadležne oblasti političke.

Biesan kurjak. Mjeseca svibnja o. g. nagrizao je biesan kurjak u selu Punitovci, u podžupaniji djakovačkoj 28 glavah domaćeg blaga. Od ovih poginulo je do 22. lipnja 4 krmka, 8 konja, jedna krava i jedan vol, dočim se na ostalih jošte bjesnoća nije pojavila.

Reforme u srbskom šumarstvu. Čitamo u „Težaku“ da ministar narodne privrede, želeći da u državnu šumarsku službu ne ulaze više i takove ličnosti koje ne imaju možda ni pojma o šumi, njenom gajenju i upotrebi, propisao pravila, po kojima će se od sada primati u ovoj službi kandidati, koji nisu svršili bivšu zemljodeljsku školu u Požarevcu, ili koji drugi inostrani šumarski zavod.

Po ovih pravilih otvorit će se zavremeno u Biogradu, ili na kom drugom mjestu u Srbiji, t. z. zavremeni šumarski tečaj. Tečaj ovaj trajeće 3 mjeseca, slušaocem može biti onaj, koji je bar 2 razreda srednjih škola svršio, ter 20 do 30 godina na vršio. Po svršetku ovog tečaja polagati će izpit.

Naredba ta ostati će u krijeosti sve dok se neizda novi šumarski zakon, koji će i ovu stran obuhvaćati.

K pošumljenju krša. Tečajem jeseni 1882, do konca proljeća t. g. bude po austrijskom primorskom kršu, po političkoj upravi ukupno 124 hektara zagađeno, te u tu svrhu 902.500 biljkah četinjačah i 2400 kg. žira potrošeno. Za popravak starih uzgoja potrošeno bi 535.500 biljkah četinjačah i 2100 kg. žira, a osim toga bude još za vezanje tla, i strminah 362 komada listačah biljkah zasadjeno. Ukupno dakle zasadilo se 1.800.000 komada biljkah i to 1.180.000 biljkah ernog bora, 208.000 jelvah, 50.090 arišah, 338.000 bagremah, 17.000 topolah i 7000 jalšah.

Od ovih bude 427.000 komada biljkah bezplatnom robotom obćinah zasadjeno, 277.000 komada uz neznatnu odštetu od 1 for. po 1000 komada, 156.000 komada na trošak cestovne zaslade, napokon 60.000 na trošak povjerenstva za pošumljenje kraša u okolišu grada Trsta. Ostalih 880.000 biljkah, i ono 4.500 k. g. žira bude tim načinom zasadjeno, da su odnosne obćine o svom trošku tlo priredile, dočim se radnja sama obavila na državni trošak.

Trošak taj iznašao je popreko 1 for. 94 nč. ($3\frac{3}{4}$ nadnice) za 1000 komada biljkah, i 4·85 for. ($9\frac{1}{2}$ nadnice) za 100 kg. žira, tako, da na svaku nadnicu 266 biljkah ili $10\frac{1}{2}$ kg žira dolazi. Na hektar se zasadilo popreko do 10.000 biljkah, ili do 200 kg. žira, tako da prema tome kulturni troškovi (bez prirede tla) 19·40 for. odnosno 9·70 for. iznašaju, a priračunaju li se ovamo još izdateci za dobavu biljkah, sa 1·50 for. po 1000 komada, odnosno izdateci za dobavu žira, sa 10 for. po met. centu, to isti po hektar iznašahu 34·40 for. za sadnju biljkah, odnosno 19·70 for. za sjetu žira.

Prema tome dakle izplaćivalo bi se sadjenje žira bolje od sadjenja biljkah, samo kad bi sjeta ta bolje uspjevala, i to pako rad svakogodišnje velike suše i pohare miševah (koji se medjuto minijumom u veliko tamaniše) nije, jer se uslijed tih nezgodah takvi žirovnjaci često kroz više godinah popunjavati moraju, a tako se prvi izdateci tih kulturnih doskora vrlo umnažaju. Spomenuti nadalje valja, da ti troškovi neodgovaraju onim u području samog grada Trsta, gdje ti izdateci 20 for. po 1000 biljkah iznašahu, od koje se svote za sam posao sadnje biljkah 5 for., ostatak od 15 for. pako za priredbu tla izdaje.

Osim gori spomenutih 1.800.000 biljkah, izdano je iz c. kr. primorskih biljevištih još i dalnjih 350.000 šumskih biljkah, 64.000 divjakah, 8.500 komada oplemenjenih voćakah i 18.000 ključecah za drvorede duž cestah i drumovah, a isto tako bude i u druge pokrajine, a poimence i u Bosnu, izdano do 47.750 raznolikih biljkah sadjenicah, tako da se sveukupno izdalo i presadilo do 2.288.000 komada biljkah.

Visoka škola za zemljotežtvu u Beču. Ovaj najvrstniji zavod svoje struke, imao je za ovogodišnjeg ljetnog poljeća 216 slušateljih šumarskog, i to 200 redovitih,

a 16 vanrednih i 217 slušateljih gospodarstva, od kojih je bilo 185 redovitih i 32 vanredna. Zavod polazilo 12 Hrvata.

Najstariji šumarski zavodi u Europi. Prvi šumarski zavodi ustrojeni su u Njemačkoj i Austriji, i to g. 1772. u mjestu Vernigerode, a g. 1770. u Rothenhausu u Českoj, zatim u Krumavi i Gracu u Českoj, u Eisgrubu u Moravskoj i Eisenstadt u Ugarskoj, a g. 1791. utemeljio je G. L. Hartig svoju šumarsku školu u Hungenu, g. 1795. pako H. Cotta onu u Cillbachu. Prva francuzka šumarska škola ustrojena bi g. 1824. u Nancy-u. U Španjolskoj pako bude prva šumarska škola g. 1843. u Madridu ustrojena. Kasnije budu ustrojeni šumarski zavodi u Moskvi i Balombrozi i t. d.

Električna puška. Tvorničar H. Pieper u Lüttichu, izumio je t. z električnu pušku (Elektrisches Sicherheitsgewehr) takodjer „Diana-Gewehr“ zvanu. O samoj toj puški spominje izumitelj sliedeće: „Dies Gewehr ist von einer ausserordentlichen Einfachheit, da es kein Schloss besitzt, sondern das Pulver durch einen elektrischen Stern entzündet wird. Der Ansammler der Elektrizität kann sich entweder im Kolben befinden oder vom Schützen selbst getragen werden. Dieser Apparat ist so klein, dass er in der Form eines Etui in der Westentasche Platz hat und höchstens 150 Gr. wiegt; er enthält genug Elektrizität, um 1000 Schüsse abgeben zu können und braucht jene erst nach einigen Wochen wieder erneuert zu werden“.

Prednosti novog tog sustava pušakah da jesu:

1. Da se nemogu dogadjati nesreće, uslied nenadanog opaljenja puške.
2. Puška je vazda spremna, bez da bi se trebali brinuti za kokote ili zapore sigurnosti.
3. Barut se upali u tili čas.
4. Pošto se barut spreda zapaljuje, to sav izgori, te se po tom veća sila razvija, pak je s toga i snaga hitca, i kod slabijih nabojah mnogo veća.
5. Puška ta neće zatajiti, a patronе je moći kontrolirati posebnim galvanometrom.
6. Pošto neima kod tih pušakah zatvora (Schloss), to im ni popravka netreba.

Šume krajiske investicionalne zaklade. Šume te zapremajuće još kojih 22.000 ralih sjeći doraslih sastojinah, u najnovije su doba i opet predmet živahnih razprava po javnih glasilih. Englezki konzorcij bo, koji u Županju, troškom od više stotina hiljadah forintih, poznate tvornice tanina gradi i uredjuje, voljan je kupiti gori spomenute šume, koje poprično kojih 20.000.000 for. vrednosti imadu, i tako će moguće silno to blago naših šumah, doći pod dražbu. Mi bismo vrlo žalili, kad bi se ma s kojih podčinjenih razlogah silno to blago, a tim i čitava naša trgovina šumska predala u tujde ruke, i to tim više, što je danas već lasno moći ustanoviti i dobu, kad će naša danas još toli znamenita trgovina s drvi morati prestati.

Mirovinska zaklada činovništva krajiskih imovnih občinah. Polag službenog izvještaja u „Narodnih Novinah“ bijaše koncem god. 1882. stanje mirovinske zaklade činovništva imovnih občinah bivšeg krajiskog područja sliedeće: Godine 1882. umišlo je ukupno 6.474 for. 75 novčića. Izdalo se: uloženjem gotovine 6.435 fr. 30 novčića. Ostatak u blagajni iznašao je 39 for. 45 novčića. Ukupno stanje bijaše u gotovom 6.474 for. 75 novčića, u vrednostnih papirih 6.950 for., dakle ukupno imadjaše ta mirovinska zaklada jur 13.424 for. 75 novčića. uglavničeno.

† **Umro.** Dne 28. srpnja umro je nakon podulje težke bolesti u Stenjevcu kraj Zagreba, bivši šumar zakladnog prije dobra Kutjeva, Vatroslav Cerman. Pokojnik bio je vrli član našega društva i suradnik ovomu listu. Akoprem rodjen Čeh, ljubio je ipak Hrvatsku poput svoje otačbine. Pokojnik ostavlja za sobom udovu i djecu. — Pokoj mu duši!

Konačni izpit na kr. šumarskom učilištu u Križevcima. Konačni izpit na kr. šumarskom učilištu, obdržavani su na dne 23. do 27. srpnja t. g. pod predsjedničtvom velemožnog g. školskog savjetnika Janka Jurkovića. Od 16 alit urienta šumarstva

podvrglo se izpitu samo njih desetorica, od ovih reprobirani su 4 na dva mjeseca, a 6 njih osposobljeno bi za šumarsku praksu. Ukupni broj slušatelja na zavodu bijaše koncem godišta 80.

Važna naredba. Visoka vlada izdala je na dne 23. srpnja 1883. br. 28.626 svim podžupanijam, kr. kotarskim uredom i gradskim poglavarstvom u Hrvatskoj i Slavoniji i u bivšoj hrv. slav. Krajini (izuzam poglavarstva grada Zagreba, Požege i Senja) slijedeću naredbu: „Povodom tim što šumske kradje u novije doba u veliko mah preotinju, ter time budućnost šumah i svaku razboritu šumsku gojitbu u pogibelj stavljuju, pronašao je kr. ovaj vladni odjel na temelju §. 17. šumskog zakona odrediti: da se vozari drvah, budi ogrievnih budi tehničkim svrham namenjenih, o stečenom pravu na drva, koja voze, na ulazu u teritorij gradova, trgovišta i većih mjestih, u koja drva uvažaju prodaje radi, ili uz naručbu — izkazati imadu doznačnimi ili izvoznimi ceduljami šumovlastnika, kod občinah gospodarstvenog ureda ili mjestnog imovnog odbora, koj šumom upravlja ili občinskog poglavarstva ako naime dotičnici iz svoje vlastite šume drva voze.

Bez takove izkaznice dovežena drva imadu se zapleniti, a proti dotičnomu vozaru kao šumskom prekršitelju po propisih šumskoga zakona najstrožije postupati. Za točnu izvršbu ove naredbe odgovorni su u gradovih osobno gradski načelnici, a u trgovištih i drugih većih mjestih občinski načelnici u prvom redu, u drugom redu pako požupanijski i kotarski predstojnici, koji ne samo da ovu naredbu odmah provesti, već svakom prigodom i neumorno o tom nastojati imadu, da se osobito u gradovih strogo i savjestno vrši, kako to već sada biva u gradovih Zagrebu, Senju i Požegi; svaku pako opaženu popustljivost ili nemarnost imadu odmah ovamo prijaviti.

O načinu izvedenja ove naredbe u tamošnjem području ima se za mjesec danah ovamo izvestiti.

Naši hrastovi. Veleučeni gosp. Ljudevid Vukotinović, poznati hrvatski botanik, izdao je netom podporom naše akademije znanosti, vrlo zanimivo djelce pod naslovom: „Podobe hrvatskih hrastova okoline zagrebačke“. Djelo to, po svakoga je hrvatskoga šumara vrlo interesantno i poučno, a dobiva se i u knjižari G. Neuberga u Križevcu. Ciena 50 novč

Nevičimo na kraški puk. Piše nam prijatelj: „Znano nam je, koliko se naši primorski Hrvati zauzimaju za našumljenje onih kraških goljetih; znano nam je također, da je visoka vlada izjavila njekojim načelnikom tamošnjih občinah u tom brižljivom pregnuću svoje pohvalno priznanje. Takvu pohvalu načelniku občine Hreljin čitali smo predlanske godine u II. svezku „Šumarskoga lista“. Lanske godine opet u I. svezku vidili smo zaključak sabora dalmatinskoga, kojim se hoće od vlade, da ona što prije predloži saboru zakonsku osnovu o našumljenju dalmatinskih goljetih.“

Poјavi su to zaista radostni, kojima kada još napored stavimo molbu, koju je zastupstvo grada Kastva i sdrženih občinah podnieslo zastupničkoj kući u Beču, i koju smo u III. svezku ovogodišnjeg našeg lista saobčili, radošću, velimo, priznati moramo, da naš narod nije samo da tamani šume.

Kako njekoji valjda iz principa tvrde — nego da je taj narod dušom zauzet za prirodnou krasotu, i tim za blagostanje svojih krajevah i dobro svoje i svojih potomaka.

Pa i ove godine možemo veseljem bilježiti sgodu, koju čujemo sa tabora Hrvatah Istre u Brezovici na dan 3. lipnja 1883.

Vieran sin istarskih Hrvatah, među ostalim spominje i stanje tamošnjih šumah i šumarstva u obće. Nije šumar, već pravnik a mi ga tim pozornije pratimo.

Prigovara ponajprije šumskom zakonu, koji bi trebalo promjeniti da bude narodu od koristi, a ne na uštrb. Pokazujuće njeke mane, osobito one kod nadoknadjivanja šumskih štetah i onoga nenaravnoga zagajivanja šumah, obrazlaže sve to slijedećim:

1. Najprije valja promisliti, da šuma rabi mnogom i skoro svim našim kmetom, ne samo za pod lonac nego i u lonac, jer kraška su polja slaba i nedaju dosta hrane.

2. Treba zagajivati kras tako, da i ljudi živi budu i da drvlje raste.

3. Za obstojeće šume treba zakon šumski malo mekše tumačiti, nego li je pisan.

4. Cesarska vlada, koja milijune troši u željeznice i druge stvari, nego odkupi velike goline na krasu od privatnih ljudih i od obćina, pak neka ih zagajiva i u najoštriju zabranu postavi.

Kako državne oblasti nadzor nad kraškim šumama vrše i kako zbrane provadju, znade najbolje onaj koji onuda živio. Pa zato i pravom kaže narod tamošnjih krajeva, na račun našega i naše djece želudeca (da života) ne smije se kras zagajivati!

Država neka traži drugdje vrelo, gdje bi puk dobivao zasluge i tim manje začazio u obstojeće šume. Neka vlada daje novca za velike vodnjake (kale i šterne), jer kako znamo na krasu neima izvor voda — neka vlada gradi toli nužne ceste, da si narod štogod zaslužiti može, i tim da ga odvrne od dosta zamašne ugljarije i inakog sjećenja šumah. Tako sudi kraški puk o sebi, tako shvaća on kraško pitanje, i preko toga bistrim gledom promatra on budućnost kraških obitaocah.

M. C.

Trgovina sa hrvatskim drvom. Vadimo iz „Nar. Nov.“, godine 1881. izvēženo je u Trst 90 milijunah kilograma hrastovih dužicah većim dielom iz Hrvatske i Slavonije kroz Sisak i od postajah ugarske državne željeznice. Nu ovaj golemi promet u Trstu silno je popustio od g. 1882., a to je uslijed vanrednih provoznih pogodnosti, koje je ugarska vlada znala izvojštiti gradu Rieci.

Za ovu godinu dolaze znamenite naručbine iz Francezke, Algira, Grčke i Korzike, nu tršćanske kuće neimaju nade, da će ta roba prolaziti kroz njihove ruke, pošto je razlika kirije naprama riečkoj tako velika, da slaba korist kod „švelera“ nemože da podnosi taj višak troška. Prije stajala je vozarina od Zagreba do Trsta for. 38·80, dočim sada stoji for. 47·90. Po današnjem cieniku plaća se iz Zagreba na Rieku for. 38·80, a u Trst for. 47·90, iz Velike Gorice na Rieku for. 49, u Trst for. 58·10, iz Siska na Rieku for. 65—, u Trst for. 74·10. Jošte veća razlika, nego što je vozarina od Zagreba do mora, postoji na dalnjoj prugi ugarske državne željeznice; naime od Dugogsele do Rieke for. 41·40 — do Trsta for. 54·70, od Križevca do Rieke for. 45·50 — do Trsta for. 61·80, od Osieka do Rieke for. 106·10 — do Trsta for. 144·90.

Ove se godine nadaju trgovci s drvi dobru poslu, budući da se drva puno traži, pak su i ciene poskocile.

Mi smo u prijašnjem broju ovoga lista takodjer bili iztaknuli, da promet na Rieci nadmašuje onaj u Trstu. Mnogo se gradje iz Hrvatske izvaja. Tako smo vidili na postajah Vrbovsko i Delnice preko 40—50 hiljadah hrastovih švelera, koji dolaze s onkraj Kupe. Sve to ide u inozemstvo, pak neznamo nije li se koji hrvatskih trgovaca dostao 72.000 željezničkih podvalah za družtvu željeznice Mazzia Aquilas u Španiji. — Ugledan trgovac vješto nam nedavno u jednom domaćih glasilah orisao našu trgovinu sa liesom: Šume su opustošene, trgovci se nepodiju do li onih, koji hrastovom dugom rade. Naprotiv u Trstu, Marselju i drugih tržištih, gdje našu gradju prodajemo, naši kupci i preprodavci napreduju i stiću znamenit imetak, vadeći korist izključivo od naše radnje. Krivnju u tom nose sami naši trgovci, jer nepaze, da robu na svoje vrieme kupuju, i da ju opet u sgodno vrieme prodaju.

Ciena je liesu mala, i tako onaj proizvoditelj, koji je veliki dobitak računao, vidi se na jednom prevarenim. Ali on hoće dobitka. Radi na veliko, šume se haraju, a dobitak jedino vuku kupei onih velikih tržišta. Neka se nemisli dakle, da naša trgovina tako sjajno evate, ako su nam tržišta i puna. Na dobar posao nemože se takodjer sigurno računati, jer su trgovinske ciene promjenljive.

M. C.

Molba hrvatskim šumarom! G. Milan Crnković, šumar u Mrkoplju, upravio je putem javnih glasilah, na hrvatske šumare molbu, da mu obzirom na to, što je nakon napisati knjigu „Tehnologija drvah i uporaba šumah“, izvole saobćiti, kakove

nazive rabi narod za razne vrsti ručnih pilah, kako zove pojedine sastavne dielove saonah i kolah, kakov lik imadu ti dielovi, kao i složene cjeline. Oni šumari u čijih šumah su jošte ugljari neka priobće nazivlja, koja imadu ugljari u svom obrtu i t. d. Takodjer i izrazi raznih svojstvah u drvah, bolestih i manah istog, dobro će doći.

Iskrena rieč šumoposjednikom!

„Neobaraj drvlja starog,
Dok neimaš pod njim mladog,
Jer ćeš rod mu izkorienit
I gaj u ništ preokrenit!“

„Pobrini se prije sječe
Da t' nebude štete veće,
Da odgojiš mladak jaki
Da se unj ugleda svaki!“

J. E.

Imenovanja. G. Gürler, do sada kotar. šumar prve banske imovne obćine u Stankovcu, imenovan je kot. šumarom u Sinju. — G. Vraničar, svršeni šumar, imenovan je privremenim šumarskim vježbenikom u Ogulinu. — G. Ljudevit Stzentgjergy, svršeni šumar, imenovan je bezplat. vježbenikom kod nadšumarskog županijskog ureda u Zagrebu. — G. Žibrat, svršeni šumar, imenovan je bezplatnim vježbenikom kot. šumarskog ureda na Baniji.

Stanje družtvene blagajne

od 1. srpnja do 31. kolovoza 1883.

Tekt. broj		Prihod		Razhod	
		for.	n.č.	for.	n.č.
1	Ostatak koncem lipnja 1883. (u gotovom noveu i kamatonosno uloženo)	1631	42	—	—
2	Primitak od 1. srpnja do koneca kolovoza tekuće godine ...	120	34	—	—
	Ukupno.....	1751	76	—	—
3	Izdatak od 1. srpnja do koneca kolovoza tekuće godine			259	85
	Ostatak... .	1491	91		
	i to:				
	1) u gotovini	91	fr. 91	n.č.	
	2) u prvoj hrv. štedionici na književu broj 46016.	1400	" — "	" — "	
	Ukupno kao gore... .	1491	fr. 91	n.č.	
	Tražbine:				
	Na redovitim prinosema iz prošlih godinah i za godinu 1883	199	66		
	Za uvrstbu oglasa u šumarski list	11	—		
	Tražbina.....	210	66		

M. Vrbanić,
predsjednik.

Dr. V. Köröskényi,
tajnik.

P o t v r d a

uplaćenih družtvenih prinosah od 1. srpnja do 31. kolovoza 1883.

Sliedeće p. n. korporacije, dostojanstvenici, vlastelinstva i gg. članovi uplatiše u družtvenu blagajnu: C. kr. namjestništvo u Zadru 4 for. — Njegova uzoritost kardinal i nadbiskup Josip Mihalović 25 for. — Ferdo Grosspitsch 6 for. — Mijo Radošević 15 for. — Jevrem Novaković 4 for. — Ante Šerlinger 5 for. — Ante Čamić 4 for. — Dragutin Nanicini 2 for. — Jakov Furlan 8 for. — Mijo Zobundjia 4 for. — Edo Pibernik 4 for. — Ante Čelija 4 for.
Ukupno 85 for. austr. vried.

Predsjedničtv.

Dopisnica uredničtva.

G. A. T., šumarniku u Z. Pismo primismo, do sada se ipak nemogosmo uz svu dobru volju odazvati. — A ni prevesti nedospjesmo Vaš članak, da je hrvatski bio predan, već bismo ga bili odavna odtisnuli — al ovako dok dospijemo.

G. M. C. u M. Hvala na poslanom, zdravstvujte.

G. M. Š. u V. Na poslanom hvala.

G. V. K. u K. Hvala na pismu, — žalimo, da nedobismo sami obećana izvješća o putovanju i lovnom zakonu, — u ostalom prijateljski pozdrav.

G. V. C. u D. Preporučamo Vam prije svega knjižaru G. Neuberga u Križeveu, koja imade vazda bogatu zalihu svih hrvatskih kao i njemačkih šumarskih knjigah.

G. D. L. u R. Hvala na pripoštanom.

 Gg. članovi koji možda nisu redovito dobivali svežće našega lista, neka to izvole sa točnom oznakom svoje adrese prijaviti kod predsjedničtva (Zagreb, Prilaz br. 30, prizemno, da ih uzmognemo odštetiti.)

Pojedini svežčići iz prijašnjih godina mogu se dobiti za 40 novč. kod predsjedničtva družtva.

Družtvene prostorije i predsjedničtv nalazi se od 1. srpnja Zagreb, Prilaz br. 30, prizemno.

Oglas natječaja.

Kralj. podžupanija u Delnicah razpisuje pod 22. kovoza t. g. broj 8088. natječaj za popunjene novoustrojenog mesta **kotarskog šumara za občinu Čabar, Prezid, Gerovo, Gorače, Plešce i Hrib sa sjedištem u Trstju**, godišnjom plaćom od 600 for. ter putnim i pisarničkim paušalom od 250 for.

Po propisu obložene molbenice imadu se najdulje do 15. rujna t. g. prije pomenutoj podžupaniji podnjeti.

Odlikovan g. 1876. po Nj. Veličanstvu sa velikom zlatnom kolajnom.

Kutomjerne sjevernice za šumsku uporabu,
razne strojeve sa sjevernicama,
theodolithe,
razarstvene i universalne strojeve,
mjeričke stolove sa ziralom na dalekozor,
promjerke,
mjeričke vrpe, planimetre i mjerila,
zatim raznovrstne
MJERNIČKE STROJEVE
nemanje optičke, mehaničke i geodatičke
izvadaju najtočnije

NEUHÖFER I SIN,

c. kr. dvorski optici i mehanici.

Skladište: Beč, Kohlmarkt 8. — Radiona: Beč, Schlossgasse 1.

Cimici šalju se bezplatno i plaćenom poštarinom.

— Raznovrstnih gotovih strojeva izobilja. —

Popravci mehaničkih i optičkih strojeva primaju se, te se obavljaju što prije.

Natječaj.

U biskupskomu vlastelinstu djakovačkomu imade se početkom listopada t. g. popuniti **mjesto vl. šumarnika.**

S ovim mjestom skopčana su sliedeće godišnja beriva: **500 for. plaće, stan u naravi, 400 for. voznog i putnog paušala, 1000 klg. pšenice, 1000 klg. ječma, 1000 klg. kukuruza i 16 hvatnih bukovih drvâ i pravo promaknuća u viši plaćevni razred od godišnjih 200 for.**

Natjecatelji za ovo mjesto imadu se izkazati, da su strukovne nauke na kojem javnom zavodu s dobrim uspjehom svršili i da su državni izpit položili, zatim da mnogogodišnju praksu za ovu važnu službu posjeduju i da su hrvatskomu jeziku vješti.

Prednost imadu oni natjecatelji, koji su već kao **šumarnici ili nadšumari** budi u državnoj službi, budi kod krajiških imovnih obćinah ili većih vlastelinstva pohvalno služili ili još i sada služe.

Ovakove s krstnim listom i izvornimi svjedočbami podkrepljene molbe nica imadu se najkasnije **do konca rujna t. g. podpisom ravnateljstvu podnjeti.**

U Djakovu 27. srpnja 1883.

Vlastelinsko ravnateljstvo.